

Archeologienota

Oudsbergen (Meeuwen – Ellikom), Weg naar Ellikom 138<>146

Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek
Projectcode: 2019E193

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

Rik van de Konijnenburg, Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018 - e-mail: rik@konijnenburg.com

Verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R.,(2019), Oudsbergen (Meeuwen – Ellikom), Weg naar Ellikom 138<>146, verslag van de resultaten van het archeologisch bureauonderzoek, Haast-rapport 2019-32, D/2019/12654/32

© 2019 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

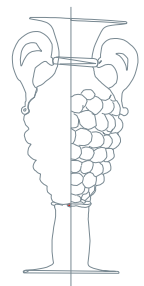
Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2019/12654/32

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Coverfoto: Luchtfoto, opname 2018 © geopunt.be

INHOUD

1	Beschrijvend gedeelte
2	Archeologische voorkennis
3	De Onderzoeksopdracht
4	Werkwijze en strategie van het onderzoek
5	Assessment van het projectgebied
A	Historiek van het projectgebied en bestaande toestand
B	Bodemkundige situering
C	Geomorfologische situering
D	Historisch-cartografische en archeologische situering van het projectgebied
6	Synthese
7	Advies
8	Samenvattingen
9	Bibliografie en bronnen
10	Lijst van de figuren
11	Lijst van de plannen (bijlagen)

1. Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2019E193
Actoren	Rik van de Konijnenburg OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Locatie: Provincie	Limburg
Gemeente	Oudsbergen
Deelgemeente	Meeuwen - Ellikom
Site	Weg naar Ellikom 138<>146
Kadastrale gegevens	Oudsbergen, afd. 3 (Ellikom), sectie B, percelen 169c5, 169e6 (partim), 169f6 (partim)
Oppervlakte onderzoeksgebied	3033 m ²
Kadastraal percelenplan	Zie fig. 2
Topografische kaart	Zie fig. 3
Begindatum onderzoek	30/06/2019
Einddatum onderzoek	30/06/2019
Relevante termen thesauri OE	bureauonderzoek

Bounding Box:

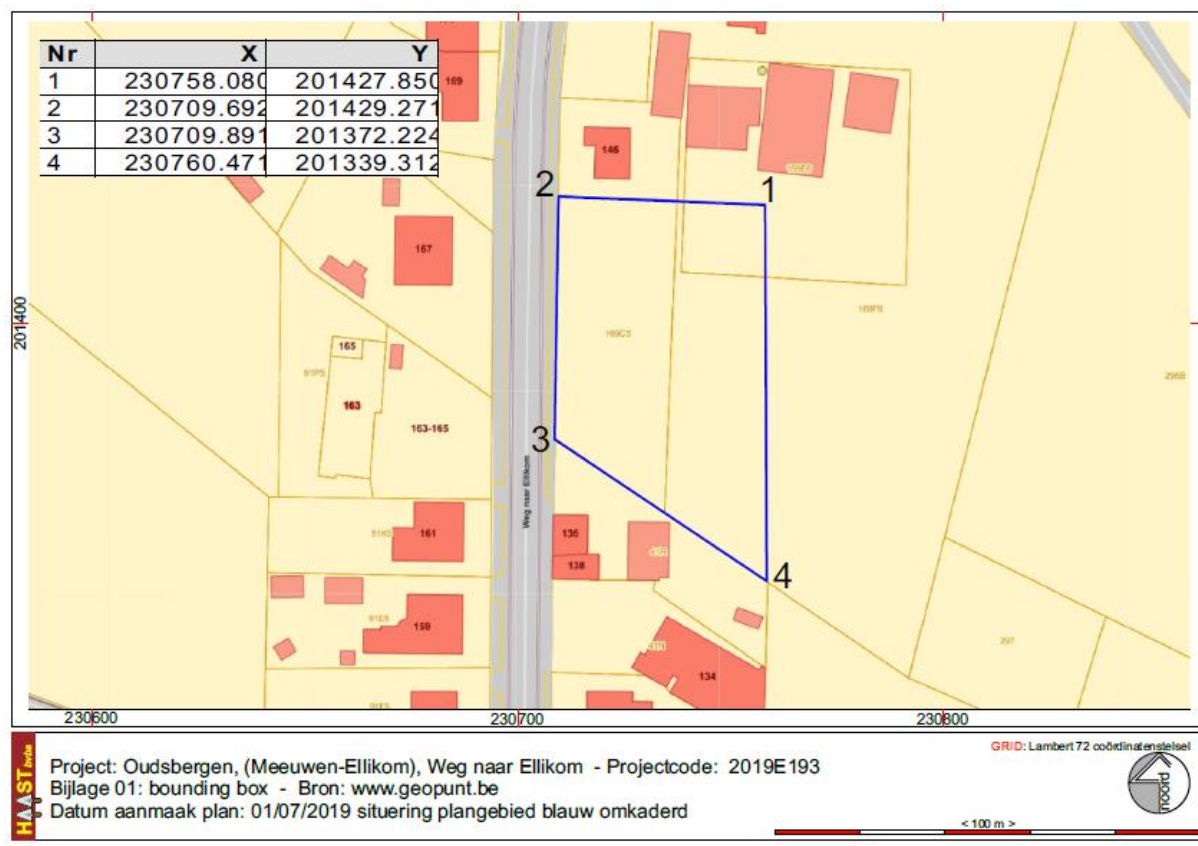

Fig. 1: Bounding Box

Kadastrale gegevens: Het terrein is kadastraal geregistreerd als Oudsbergen, afd. 3 (Ellikom), sectie B, percelen 169c5, 169e6 (partim), 169f6 (partim). De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 3033 m².

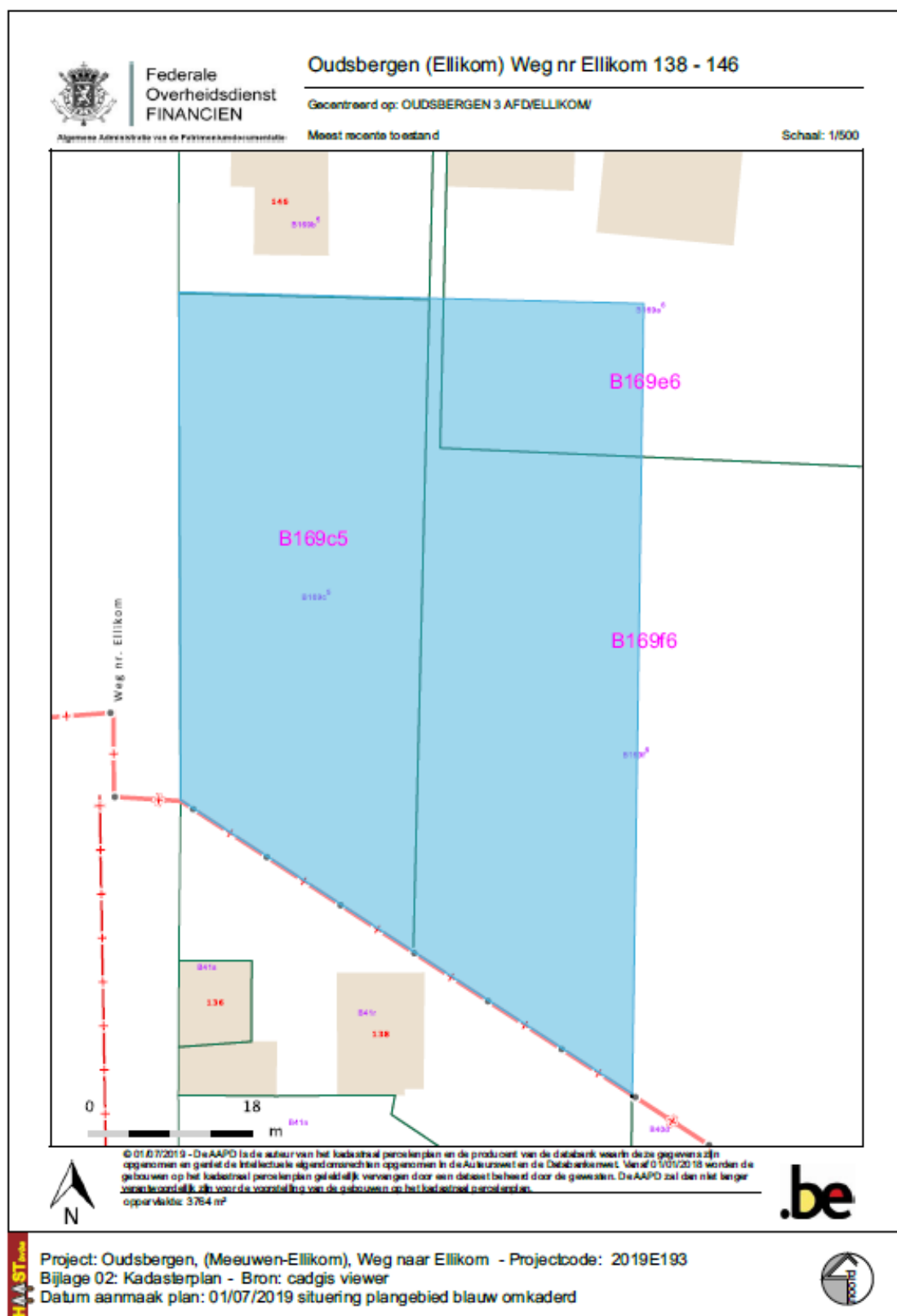

Fig. 2: Kadastraal uittreksel dd. 01/07/2019 © cadgis viewer

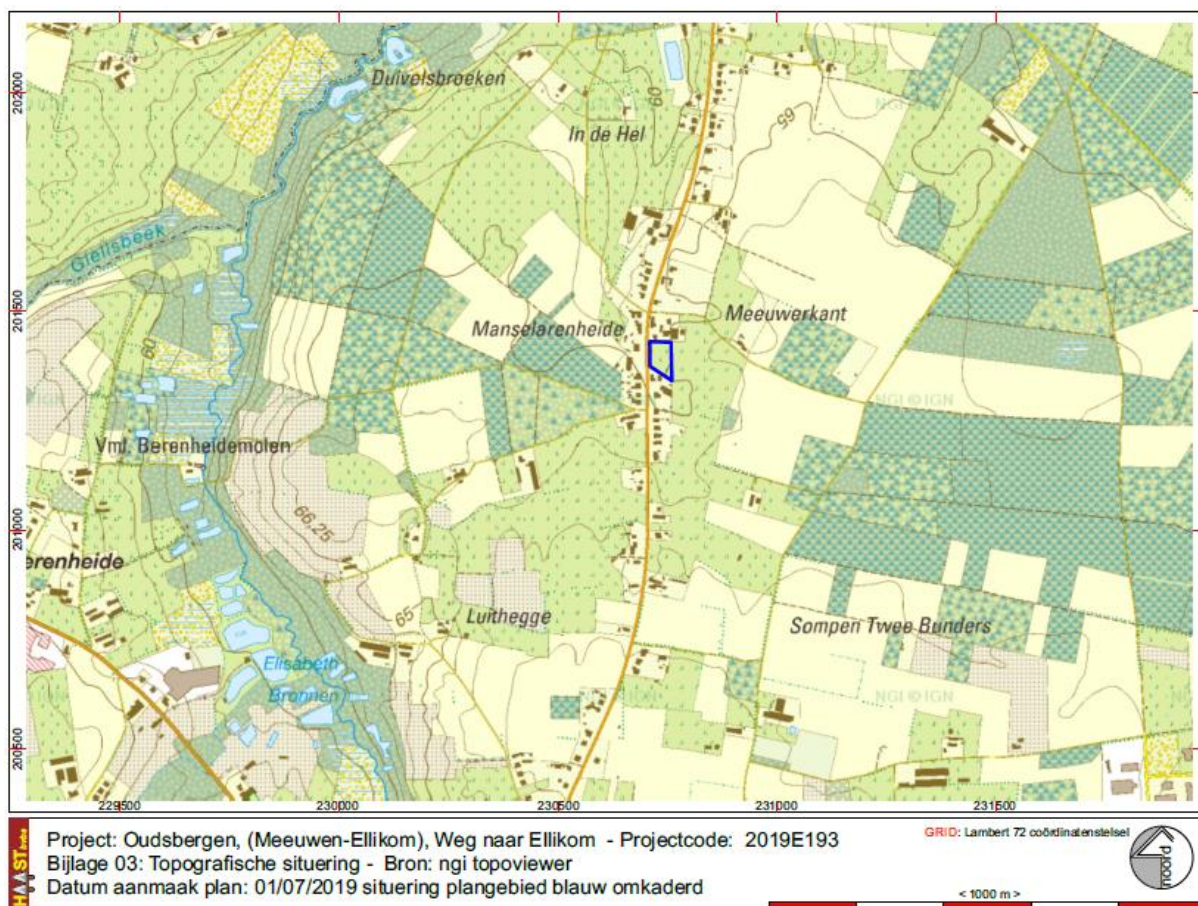

Fig. 3: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart 1/10.000. © NGI & cartoweb

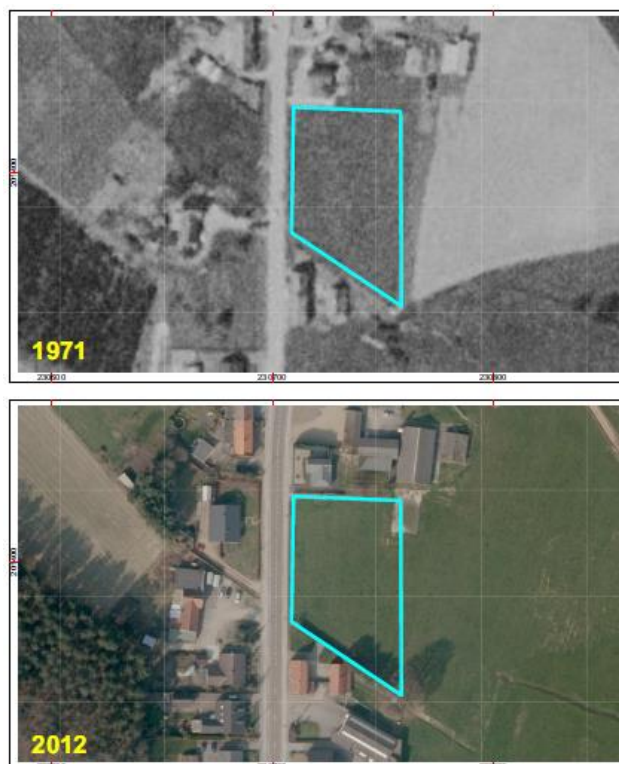

Fig. 4: Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto's, opnamejaren 1971 en 2012. © Geopunt.be

2. Archeologische voorkennis

Binnen het projectgebied werden nooit eerder archeologische onderzoeken uitgevoerd, noch vondstmeldingen gedaan.

3. De onderzoeksopdracht

De wetgeving met betrekking tot archeologie omvat enerzijds het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en anderzijds het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016, en de navolgende wijzigingen.

Overwegende dat,

- de aanvrager van de verkavelingsvergunning een privaatrechtelijk rechtspersoon is,
- de aanvraag geen betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt (gga-zone), zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering,
- de aanvraag geen betrekking heeft op werkzaamheden binnen het gabarit van bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden,
- de percelen waarop de vergunning betrekking heeft niet geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,
- de betrokken percelen niet volledig gelegen zijn buiten woon- of recreatiegebied,
- de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft meer dan 3000m² bedraagt,

Dan dient een bekrachtigde archeologienota te worden toegevoegd bij de aanvraag van een verkavelingsvergunning.

Vraagstelling

Het bureauonderzoek heeft tot doel het projectgebied archeologisch te evalueren op basis van bestaande bronnen en de impact van de geplande werken op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed te bepalen. Dit houdt in dat er informatie wordt verzameld over de mogelijke aanwezigheid of afwezigheid van archeologisch erfgoed binnen het projectgebied. De kenmerken, de relatie met het omringend landschap, de bewaringstoestand en de waarde van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed worden ingeschat. Ook de manier waarop de geplande bodemingrepen worden uitgevoerd maakt deel uit van de evaluatie.

Het bureauonderzoek formuleert een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- welke evolutie kende het landschap van het projectgebied?
- welke evolutie kende het gebruik van het terrein?
- wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

De randvoorwaarden

Het terrein is momenteel nog in gebruik als hooiland en er zijn juridische bezwaren om onmiddellijk te starten met een archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem.

Uitgesteld vooronderzoek: Vooronderzoek met ingreep in de bodem is **maatschappelijk onwenselijk: de vergunningsaanvrager wenst zekerheid over een mogelijk archeologisch traject via een bekrachtigde archeologienota en wil de openbare onderzoeken en eventuele bezwaarschriften afwachten vooraleer verder te gaan met het project.**

De geplande werken

De eigenaars wensen een deel van hun eigendom te verkavelen. De te verkavelen zone grenst aan de Weg naar Ellikom in Oudsbergen, tussen de huisnummers 138 en 146 en heeft een oppervlakte van 3033 m² (optelsom van de oppervlaktes van de te realiseren bouwkvavels). De grond wordt verkaveld in 4 bouwloten waarvan 2 voor vrijstaande woningen, loten 3 en 4, en twee loten voor halfopenbebouwing, loten 1 en 2. Er zijn geen werken nodig voor wegenis aangezien de bouwloten aan de westzijde grenzen aan een uitgeruste weg (Weg naar Ellikom).

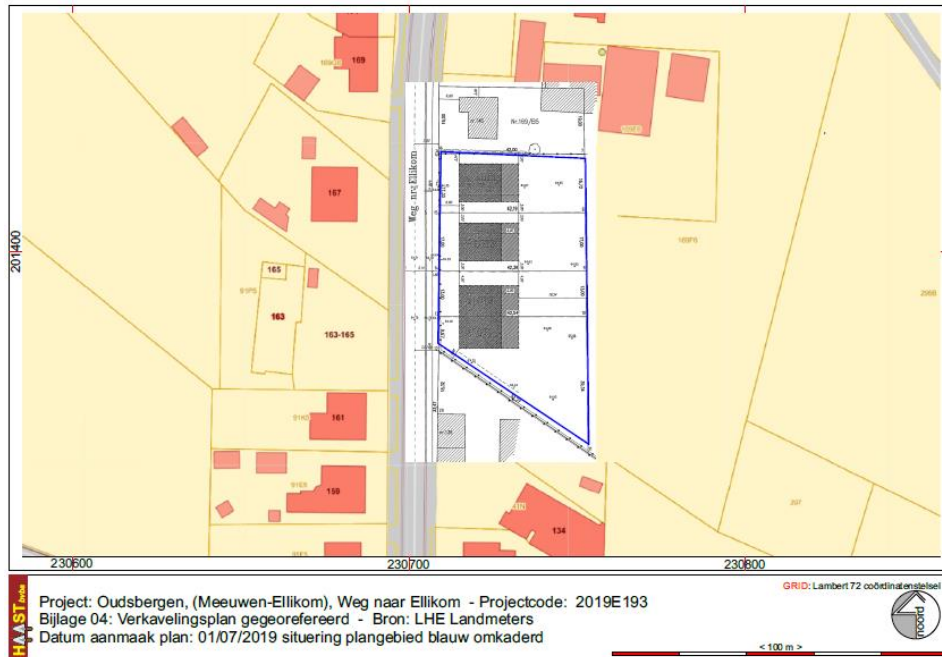

Fig. 5: georeferereerd verkavelingsplan © LHE landmeters

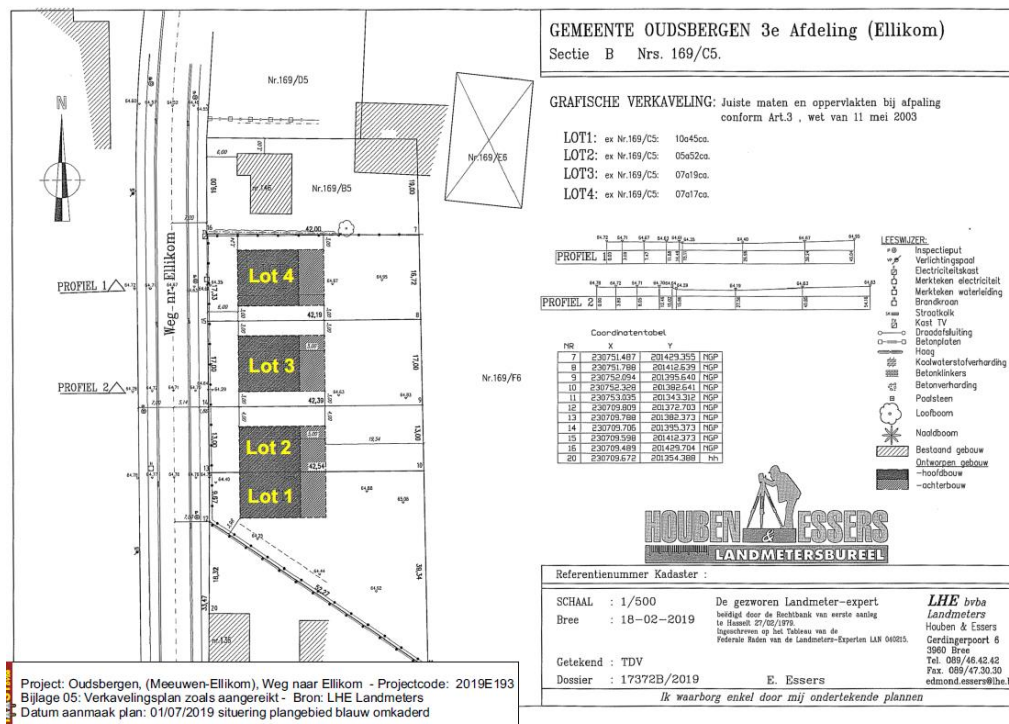

Fig. 6: verkavelingsplan zoals aangereikt © LHE landmeters

GRAFISCHE VERKAVELING: Juiste maten en oppervlakten bij afpaling conform Art.3 , wet van 11 mei 2003		
LOT1:	ex Nr.169/C5:	10a45ca.
LOT2:	ex Nr.169/C5:	05a52ca.
LOT3:	ex Nr.169/C5:	07a19ca.
LOT4:	ex Nr.169/C5:	07a17ca.

Fig. 7: verkavelingsplan, detail met de oppervlaktes per bouwlot

4. Werkwijze en strategie van het onderzoek

a. Motivering van de onderzoeksstrategie, - methoden en –technieken

Met dit bureauonderzoek willen we inzichten krijgen in de huidige archeologische, historische en landschappelijke kennis van het onderzoeksgebied en de omgeving. Die inzichten worden verder getoetst aan de geplande ingrepen in de bodem. Het doel is te bepalen in hoeverre verder archeologisch onderzoek aangewezen is om zo te komen tot een programma van maatregelen teneinde de archeologische waarde en mogelijke kennisvermeerdering op archeologisch vlak voor de site en de omgeving van het projectgebied in te kunnen schatten. Om een antwoord te formuleren op de gestelde onderzoeksvragen werden diverse bronnen geraadpleegd waarvan de referenties gebundeld werden in punt 11 Bibliografie en bronnen.

De juiste afbakening van het projectgebied werd aangereikt door de eigenaar van het projectgebied. Om een inzicht te krijgen in de archeologische kennis betreffende het gebied werd de Centraal Archeologische inventaris geraadpleegd (cai.onroenderfgoed.be en geo.onroenderfgoed.be). Wat betreft de landschappelijke ligging, de tertiairgeologische en quartairgeologische gegevens en de geomorfologie werd gebruik gemaakt van de websites www.geopunt.be en <https://dov.vlaanderen.be>. Via www.geopunt.be werden de historische kaarten geraadpleegd (Ferrariskaart, Vandermaelenkaart, Atlas van Buurtwegen), evenals luchtfoto's van het projectgebied van het jaar 1971 tot en met het jaar 2018; enkel de betekenisvolle data en foto's werden in deze studie opgenomen. Het kadasterplan werd opgevraagd via de publieke cadgis viewer van de federale overheid (http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE).

b. De organisatie van het onderzoek

In eerste instantie werden zoveel mogelijk cartografische en bibliografische gegevens betreffende het projectgebied bekeken samen met het opvragen van zoveel mogelijk gegevens bij de projectontwikkelaars/bouwheer. Daarna hebben we getracht deze gegevens zo overzichtelijk mogelijk weer te geven doormiddel van tekst en kaarten die als bijlagen bij dit rapport zijn toegevoegd.

c. Het relevante gebruikte materiaal en technische specificaties

Alle nodige informatie werd verzameld via het internet en bibliografische bronnen. De kaarten die als bijlagen zijn toegevoegd zijn gemaakt of bewerkt met de software van CORELDRAW X8 en de landmeterssoftware PYTHAGORAS.

d. Afwijkende methodiek

Niet van toepassing

e. Inbreng van specialisten

Niet van toepassing

f. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing

5. Assessment van het projectgebied

a. Historiek van het projectgebied en bestaande toestand

Het projectgebied is in gebruik als 1 groot stuk hooiland zonder perceelscheidingen overeenkomstig de kadastrale indeling.

Fig. 8: foto's van het terrein in zijn huidige toestand, opnames dd 29/06/2019 en luchtfoto, opname winter 2018

b. Bodemkundige situering

Het terrein is wat betreft het grootste gedeelte, ca. 90%, gekarteerd als een Scft-bodem. Enkel in de uiterste zuidoostelijke hoek is een gedeelte gekarteerd als Sdg3t.

Scft-bodems zijn matig droge lemig zandbodems met weinig duidelijke ijzer en/of humus B horizont en grintbijmenging. De Podzolen Scf en Scg en het complex ScF vertegenwoordigen matig droge gronden met wisselende dikte van de grijze of bruin-grijze humeuze bovengrond waarin geheel of gedeeltelijk het uitlogingshorizont verwerkt is. Bij Scf beginnen de roodachtige of bruinachtige roestvlekken tussen 60 en 90 cm diepte. Deze horizont vertoont een zwak ontwikkeld ijzer B horizont, soms ook met illuviale humus aangerijkt. Scf en Scg hebben een gunstige waterhuishouding in de winter; meestal te droog in de zomer vooral wanneer de Podzol B sterk ontwikkeld is en verkitting vertoont. De geschiktheid houdt verband met de dikte van de humeuze bovengrond. De bodems komen in aanmerking voor weinig eisende teelten.

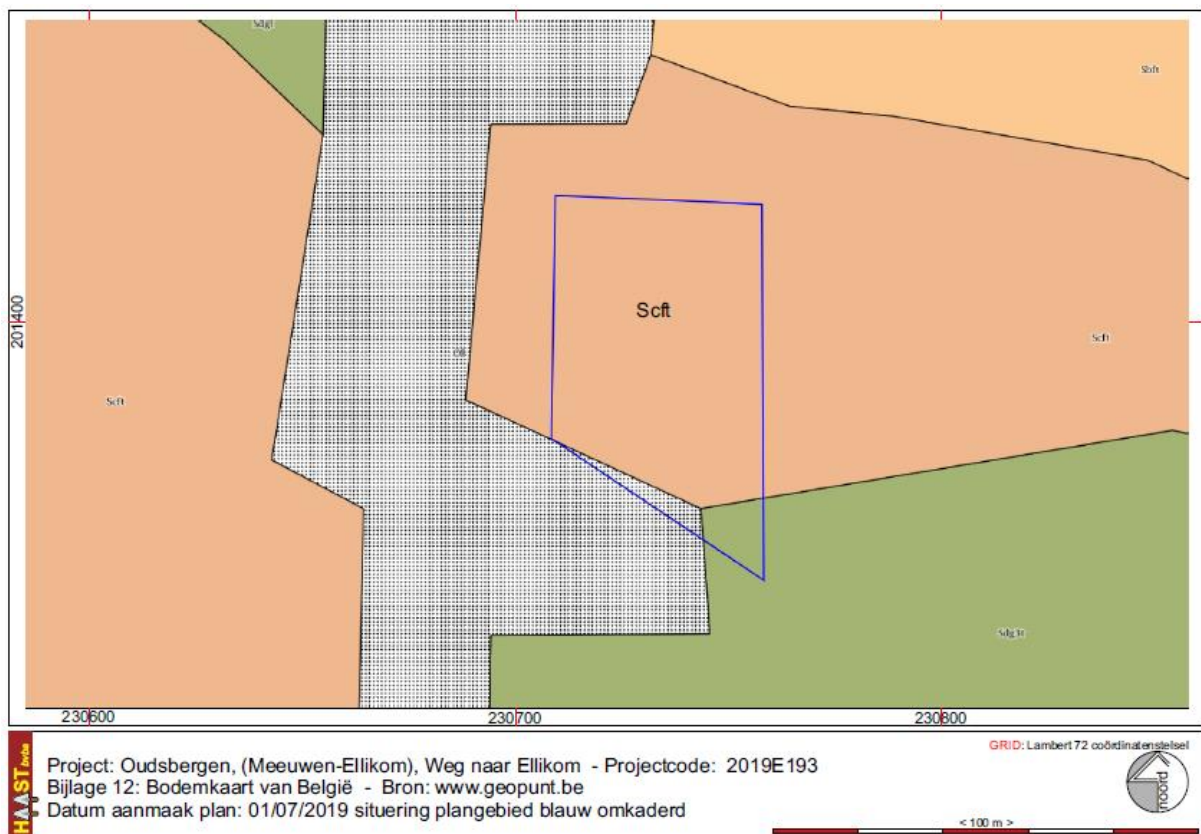

Fig. 9: Bodemkaart van België © geopunt.be

Op de bodemkaart volgens de WRB staat het volledige terrein groen ingekleurd met **dy** als annotatie. Dy staat voor dystric en verwijst hier naar een dystric Cambisol. Cambisols zijn bodems met een beginnende profielontwikkeling en hebben ofwel onder de ploeglaag een niet-zandige horizont van minstens 15 cm die een duidelijke bodemstructuur heeft en/of die van kleur verschilt met de omgevende horizonten, of ze hebben antropogene oppervlaktehorizonten die samen minder dan 50 cm dik zijn.

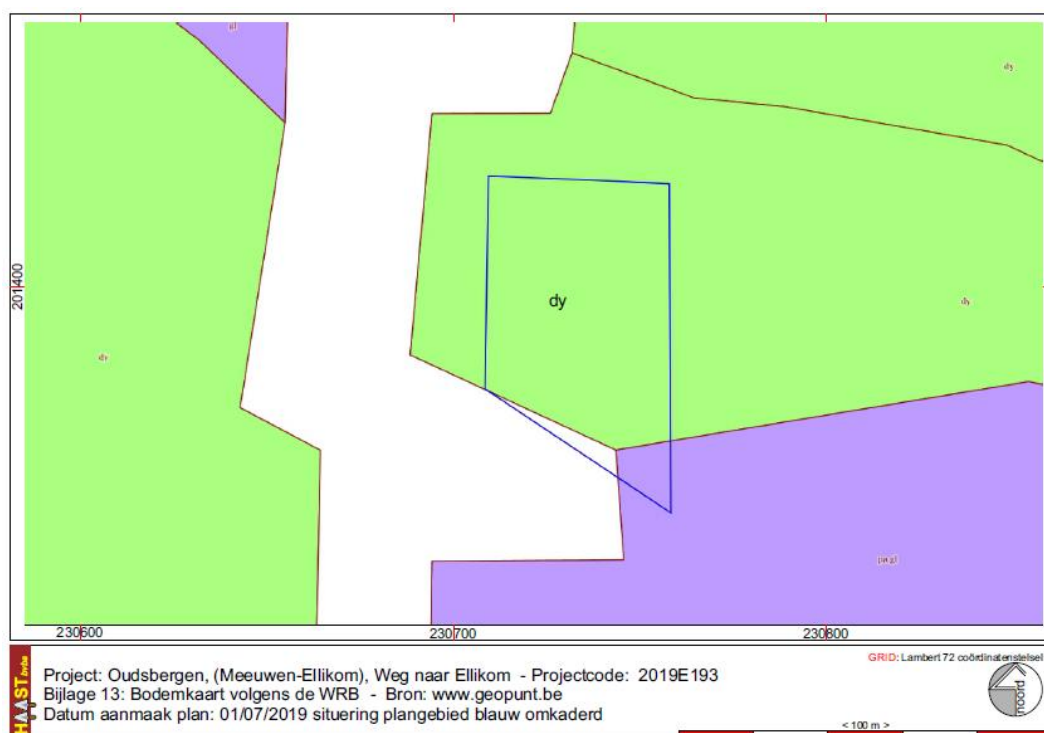

Fig. 10: Bodemkaart van België volgens de WRB © geopunt.be

c. Geografische en geologische situering

Het projectgebied is gesitueerd ongeveer centraal tussen de dorpskernen van Meeuwen, ten zuiden van het projectgebied en Ellikom, ten noorden van het projectgebied. Het terrein is licht dalend van zuidoost naar noordwest / west richting de vallei van de Abeek. Aan de oostgrens varieert de hoogteligging van +65,15 m TAW in de noordoostelijke hoek, tot +65,41 m TAW in de zuidoostelijke hoek. Aan de westzijde varieert de TAW hoogte van 64,47 m in de zuidwestelijke hoek, naar +64,20 m in de noordwestelijke hoek. Het terrein daalt dus ca. 1 m van oost naar west.

De aan de westgrens van het projectgebied aanpalende straat, Weg naar Ellikom, ligt ca. 0,20 cm tot 0,40 cm hoger dan de projectgrond.

Ten westen van het projectgebied, op ongeveer 900 m afstand, stroomt de Abeek. Deze beek stroomt hier van zuid naar noord maar zal hogerop een bocht maken en van zuidwest naar noordoost verder stromen richting de Maas. De Vlasroterbeek ligt op ca 330 m ten noorden van het projectgebied. Deze beek is een zijriviertje van de Abeek en dankt haar naam aan het roten van het vlas.

Geografisch behoort het gebied tot de Kempen en is het gesitueerd op het Kempisch Plateau. Tertiair geologisch maakt de diepere ondergrond deel uit van de Formatie van Kasterlee. Deze formatie uit het vroege Pliocene (Zanclien, 5,3 tot 3,6 miljoen jaar geleden) bestaat uit grijze mica- en glauconiethoudende fijne zanden. Deze bevatten soms lenzen van mica-houdende klei. Naar boven toe nemen deze kleilenzen toe in aantal. De basis van de formatie bestaat soms uit grind en fossielfragmenten.

Op de quartair-geologische kaart is het gebied gekarteerd als profieltype 31 en 31a. Profieltype 31 heeft aan de basis fluviatile afzettingen, Maassedimenten van het Cromeriaan (Midden-Pleistoceen) en het Baveliaan (Post-Jarmillo – Vroeg-Pleistoceen). Daarop liggen eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en/of het Saaliaan (Midden-Pleistoceen). Bovenop de Pleistocene sequentie komen geen holocene en/of tardiglaciale afzettingen voor.

Het grootste terreindeel is echter gekarteerd als profieltype 31a. Dit profieltype kenmerkt zich door fluviatile

afzettingen, Maassedimenten van het Cromeriaan (Midden-Pleistoceen) en het Baveliaan (Post-Jarmillo – Vroeg-Pleistoceen). Daarop liggen eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en/of het Saaliaan (Midden-Pleistoceen). Bovenop de Pleistocene sequentie komen fluviatiele afzettingen voor van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

Het bodemgebruik is sinds “mensenheugnis” grasland voor landbouwdoeleinden (hooiland), in het verleden soms afgewisseld met een gebruik als weide.

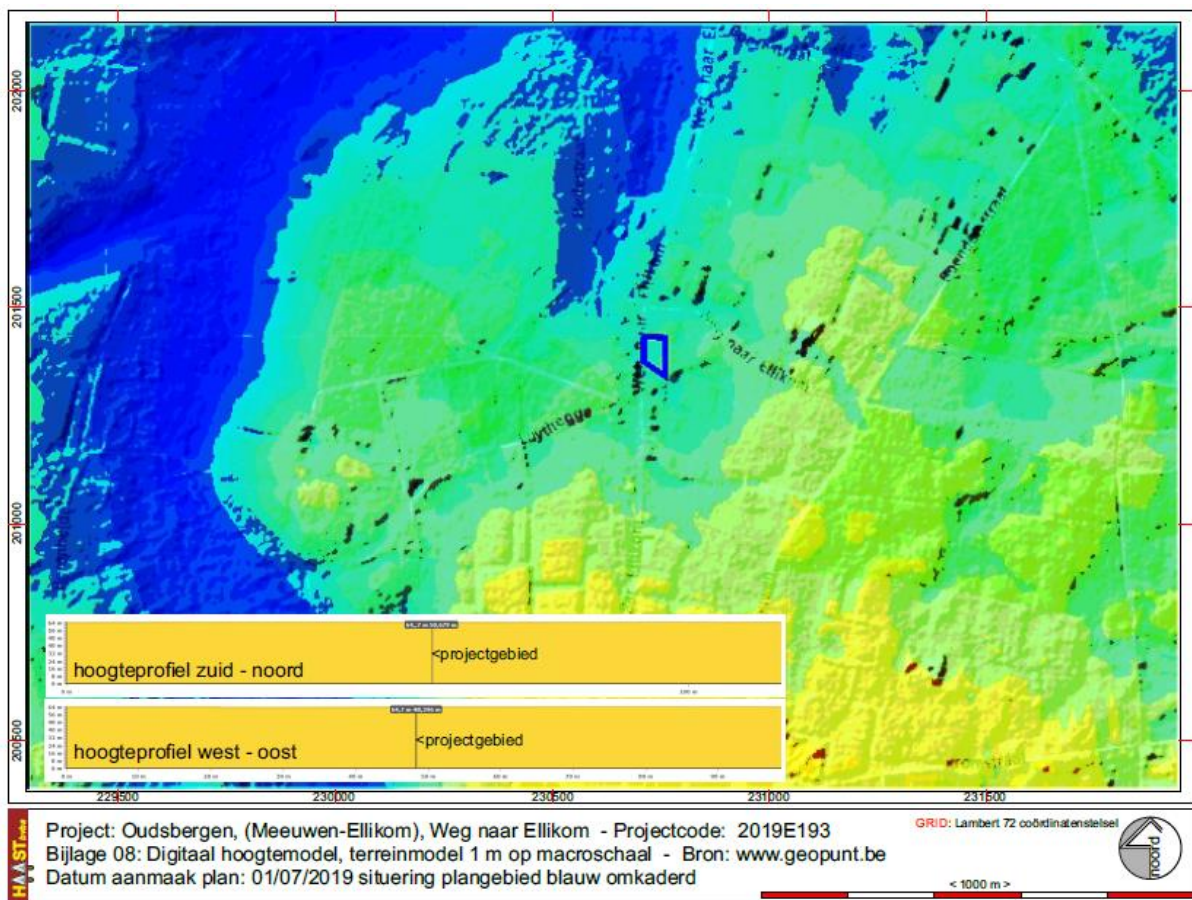

Fig. 11: Digitaal Hoogtemodel, terreinmodel 1m en hoogteprofielen © geopunt.be

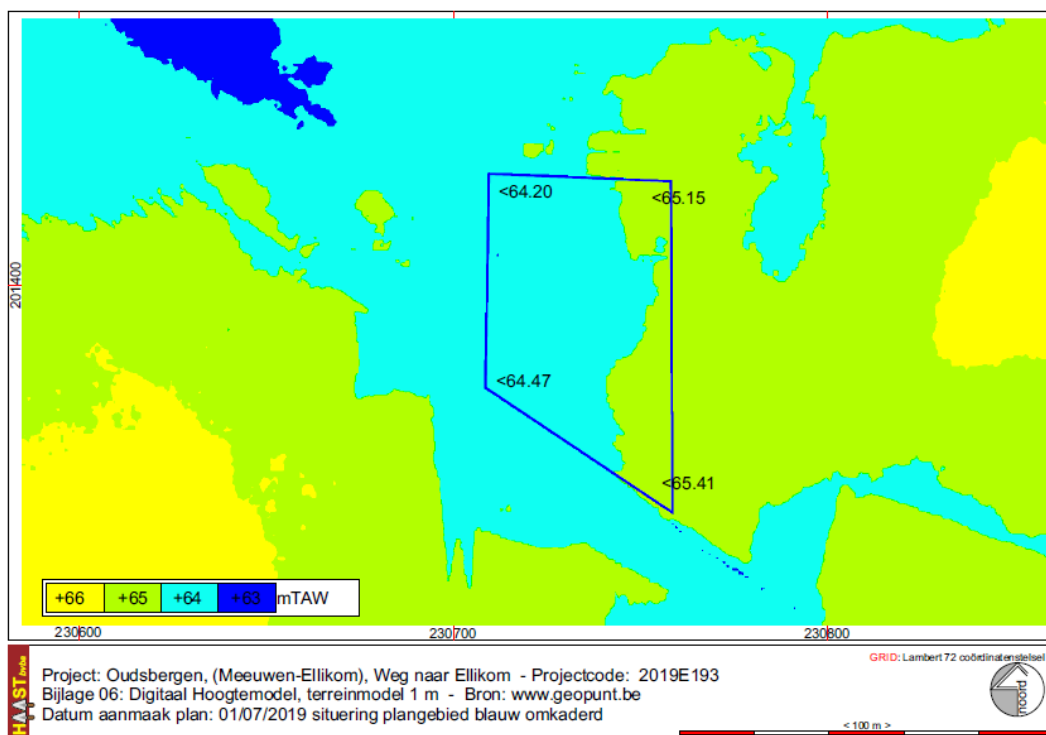

Fig. 12: digitaal hoogtemodel, terreinmodel 1 m op projectgebiedschaal © geopunt.be

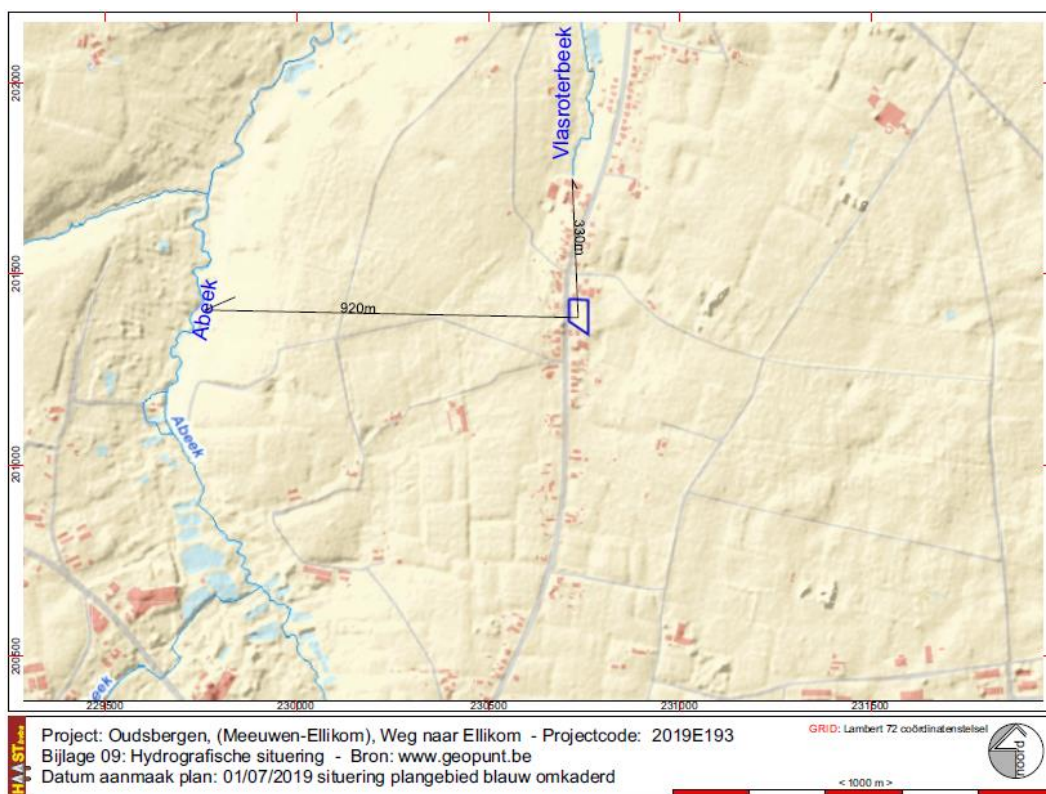

Fig. 13: Hydrografische situering van het projectgebied © geopunt.be

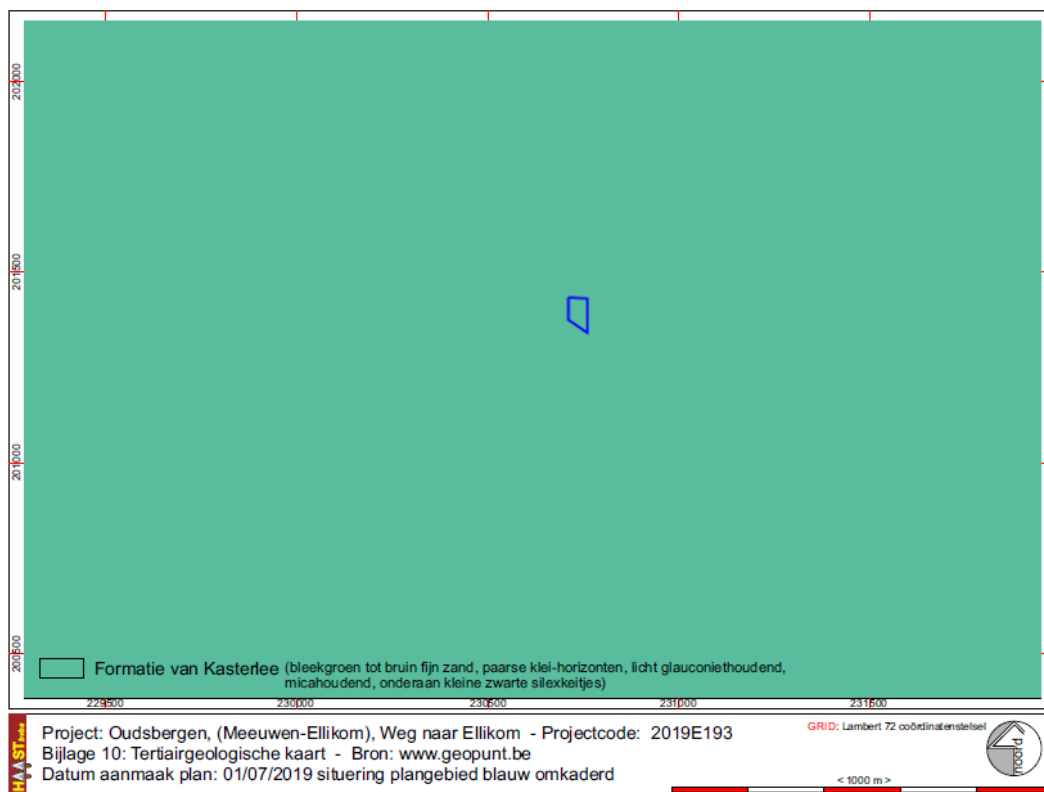

Fig. 14: tertiairgeologische kaart met situering van het projectgebied © geopunt.be

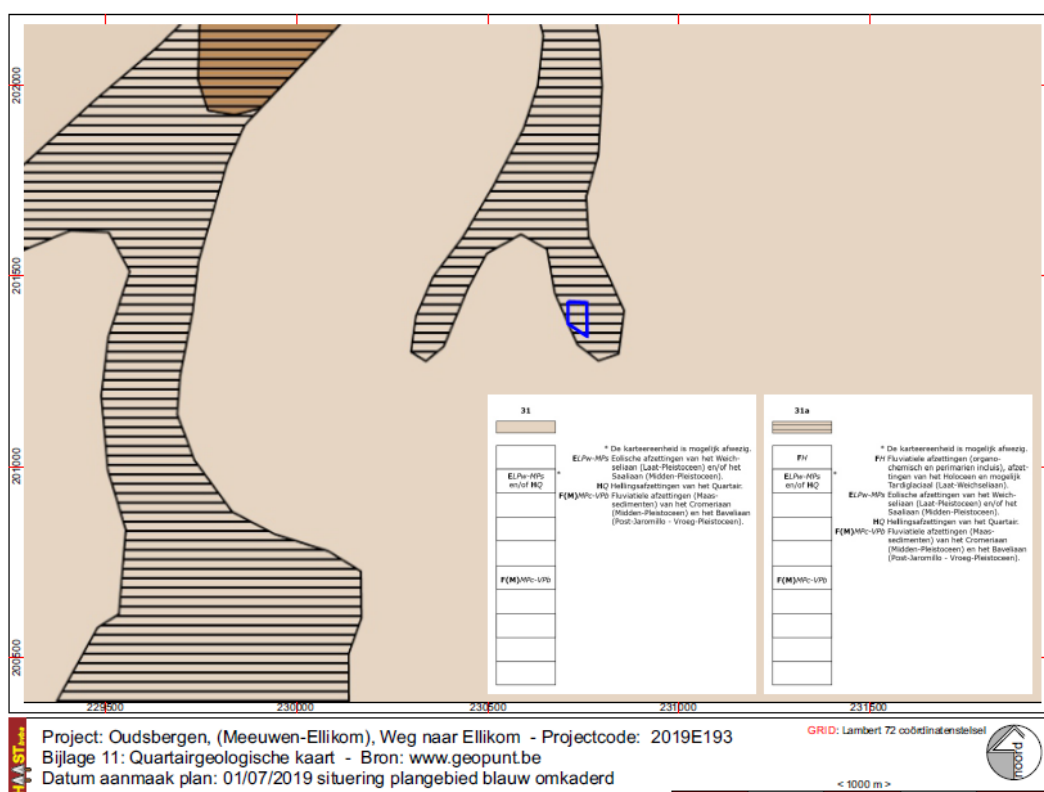

Fig. 15: Situering van het projectgebied op de quartaairgeologische kaart © geopunt.be

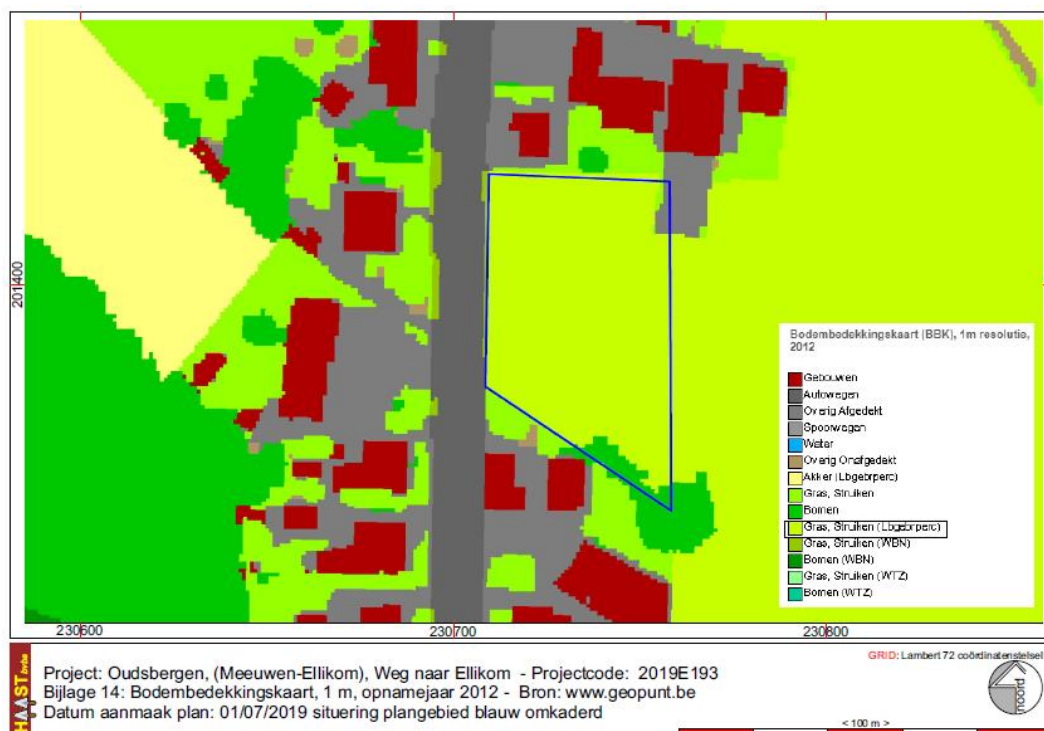

Fig. 16: Situering van het projectgebied op de bodembedekkingskaart uit 2012 © geopunt.be

d. Historisch-cartografische en archeologische situering van het projectgebied

Historische kaarten

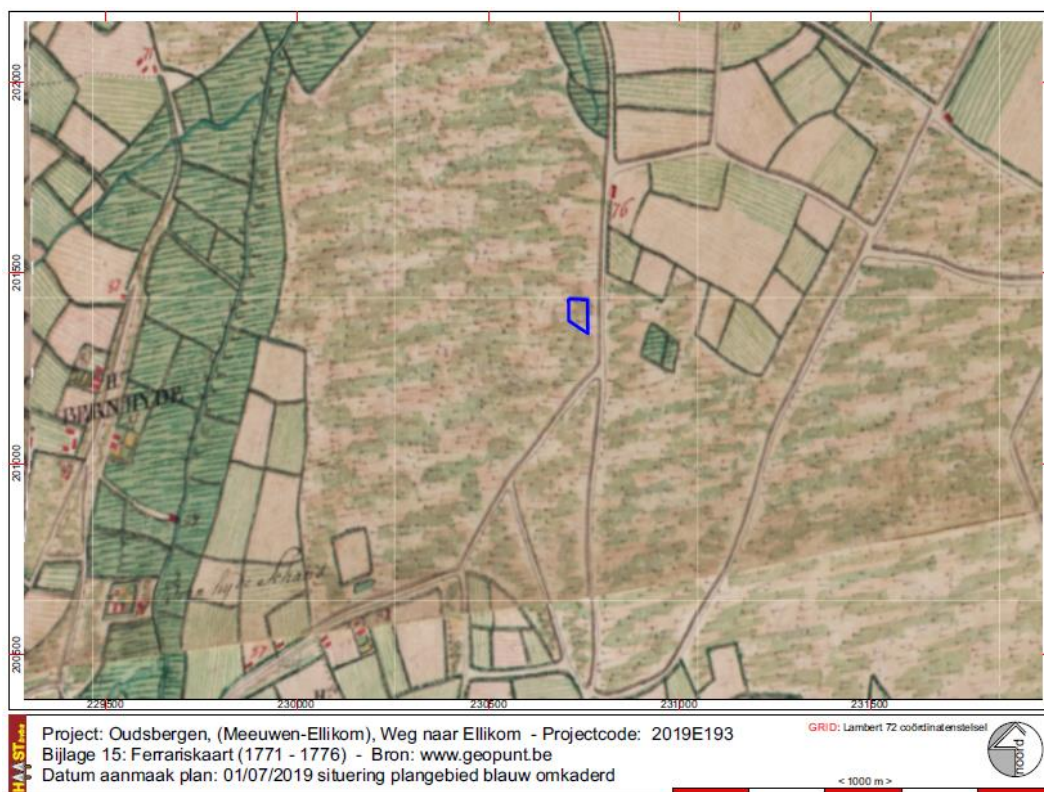

Fig. 17: Situering van het projectgebied op de Ferriskaart (1771-1776) © geopunt.be

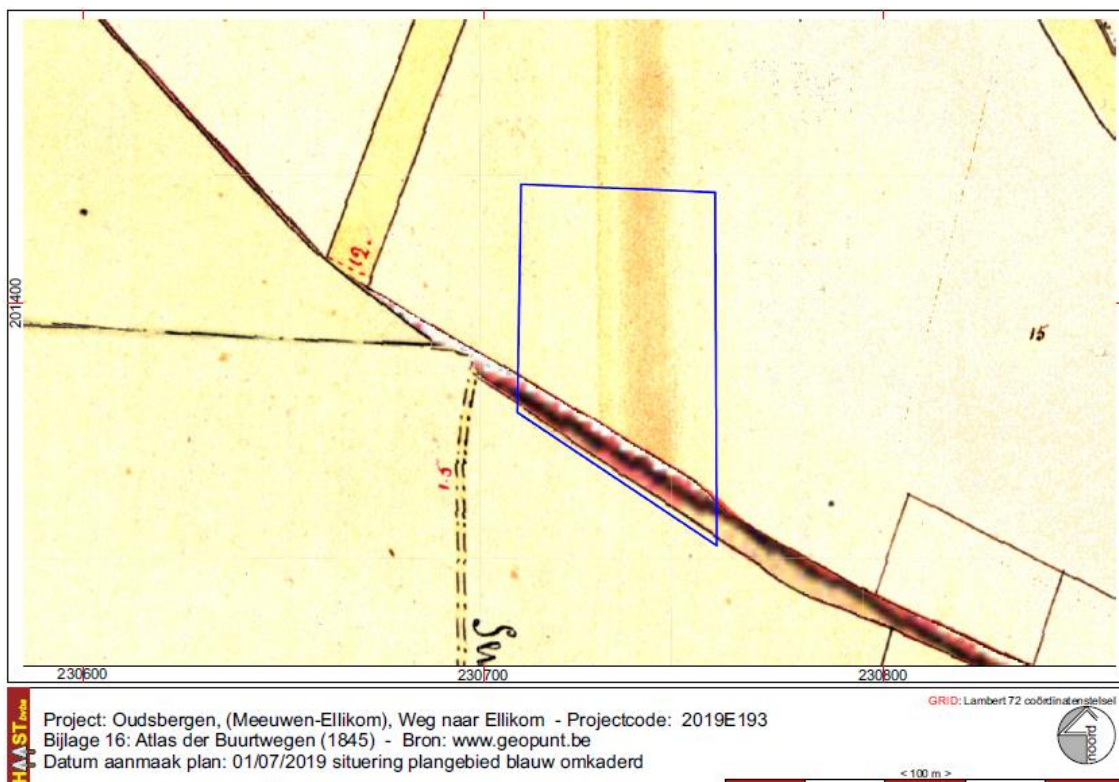

Fig. 18: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (1845) © geopunt.be

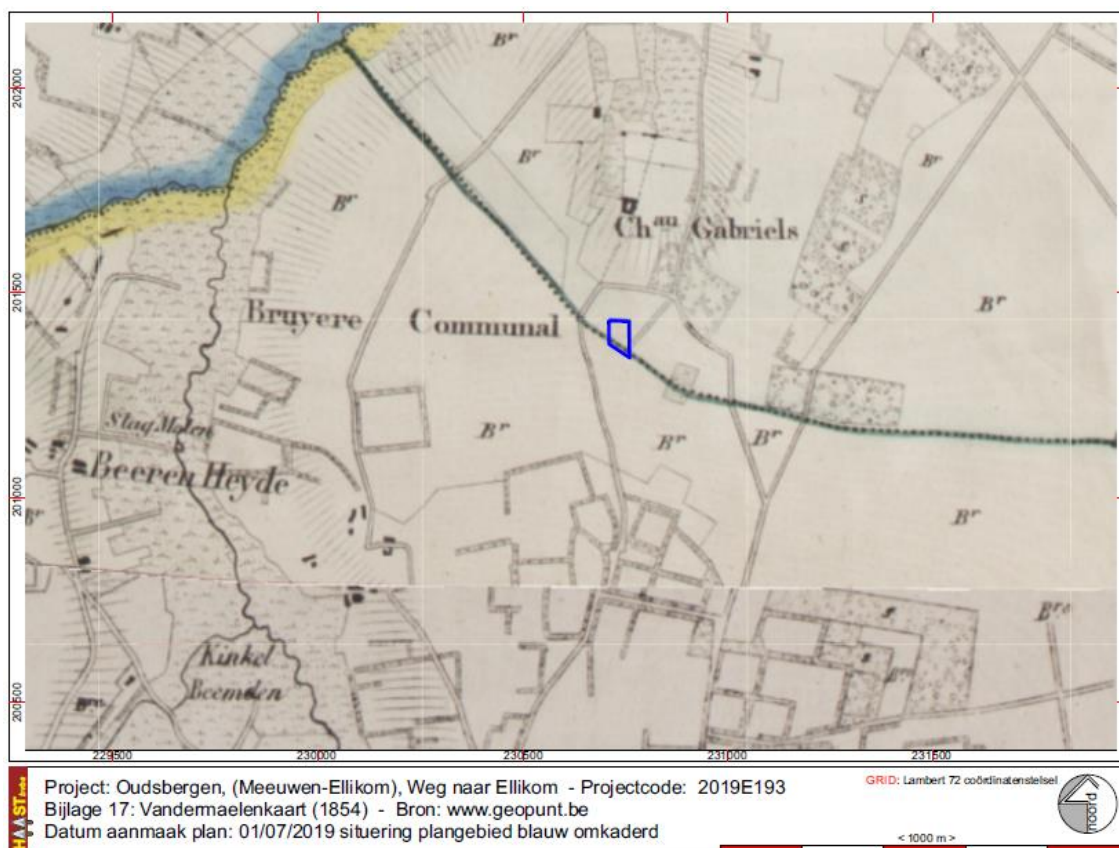

Fig. 19: Situering van het projectgebied op de Vandermaelenkaart (1854) © geopunt.be

Luchtfotografie

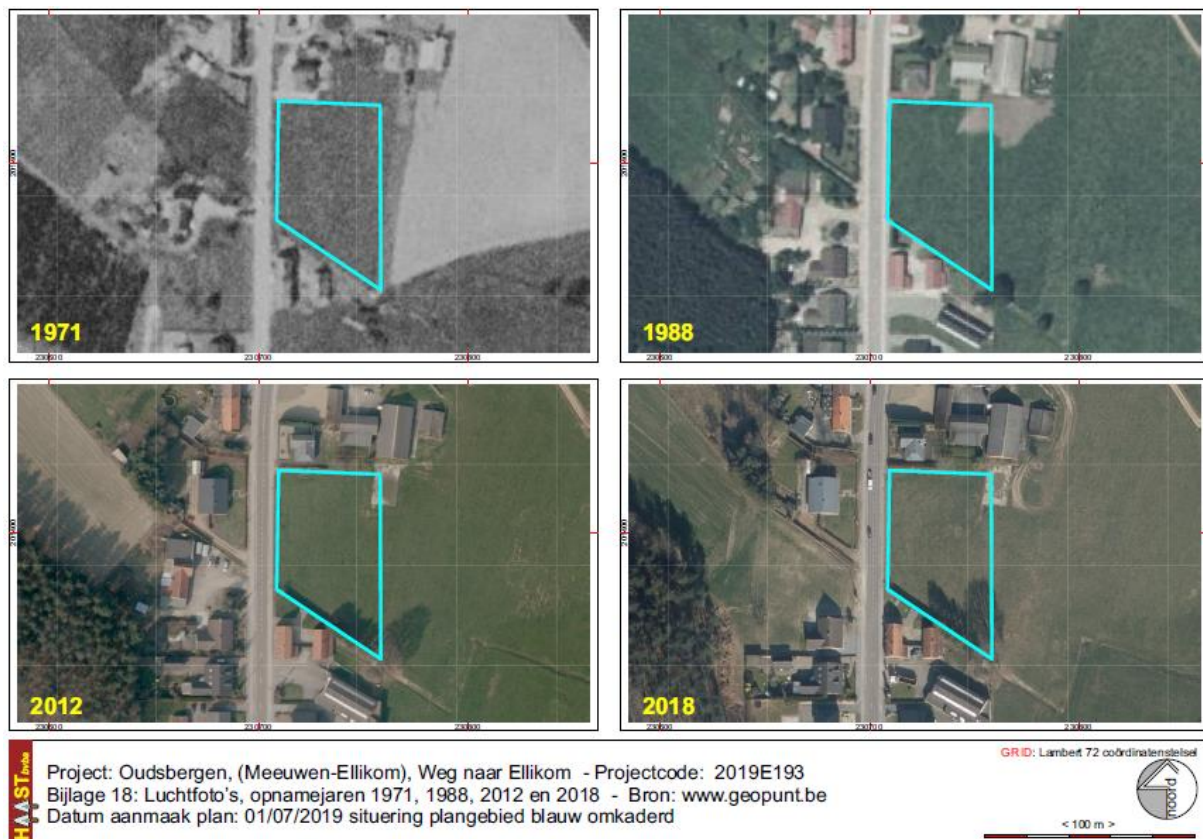

Fig. 20: Situering van het projectgebied op de luchtfoto's, opnamejaren 1971, 1988, 2012 en 2018 © geopunt.be

Op alle historische kaarten en luchtfoto's is het projectgebied gesitueerd in onontgonnen heidegebied. Opvallend daarbij is dat de Vlasroterbeek op de ferrariskaart uit 1771 en het omringende beemdgebied ook op ongeveer 300 m ten noord van het projectgebied ligt terwijl de quartairgeologische kaart laat vermoeden dat het projectgebied binnen de fluviale afzettingen van deze beek gelegen is.

Het gebruik als landbouwgrond, de ontginning van de woeste gronden, dateert uit de vroege 20ste eeuw. Uit de luchtfoto's is enkel af te leiden dat het projectgebied in de vorige eeuw en tot heden enkel gebruikt werd en wordt als hooiland en af en toe als weidegrond.

Archeologische situering

In het projectgebied en in een straal van 500 meter rondom het projectgebied is geen enkele archeologische vondst geregistreerd of bekend. De meest nabijgelegen vindplaats is cai-locatie 209514 op ca 650 m ten noorden van het projectgebied. Op ongeveer een kilometer en meer ten oosten, zuidoosten en zuidwesten bevinden zich de cai-locaties 700150, 700312 en 161196. Een overzicht van de genoemde vindplaatsen:

Cai-209514: Losse vondst – Late Bronstijd - kokerbijl type Wesseling (ca. 1100-800 BC). De bijl vertoont een gietfout dus werd nooit effectief gebruikt. Interpretatie: gebruikt als betaalmiddel of depot. Er kunnen mogelijks nog andere bijlen in de buurt te vinden zijn.

Cai-700150: toevalsvondst – Ijzertijd / Vroege Ijzertijd – meerdere structuren – vlakgraf (een prehistorische urn?)

Cai-700312: Economie – Luchtfotografie – Late bronstijd – Celtic Field

Cai-161196: verdedigingselementen / cartografie – 17de eeuw – Berenheideschans - De schans is duidelijk aangeduid op de Ferrariskaart, op het gereduceerd kadaster is alleen nog een omgracht perceel zichtbaar. Huidige toestand: perceel is bebouwd. Van de Bernheideschans is alleen nog de locatie bij benadering bekend.

De ligging op de Ferrariskaart vertoont teveel afwijkingen voor een exacte lokalisering, maar afgaande op de vorm van percelen en vergelijkbare schansen zou de schans net ten noorden van de samenvloeiing tussen Hommel- en Abeek liggen.

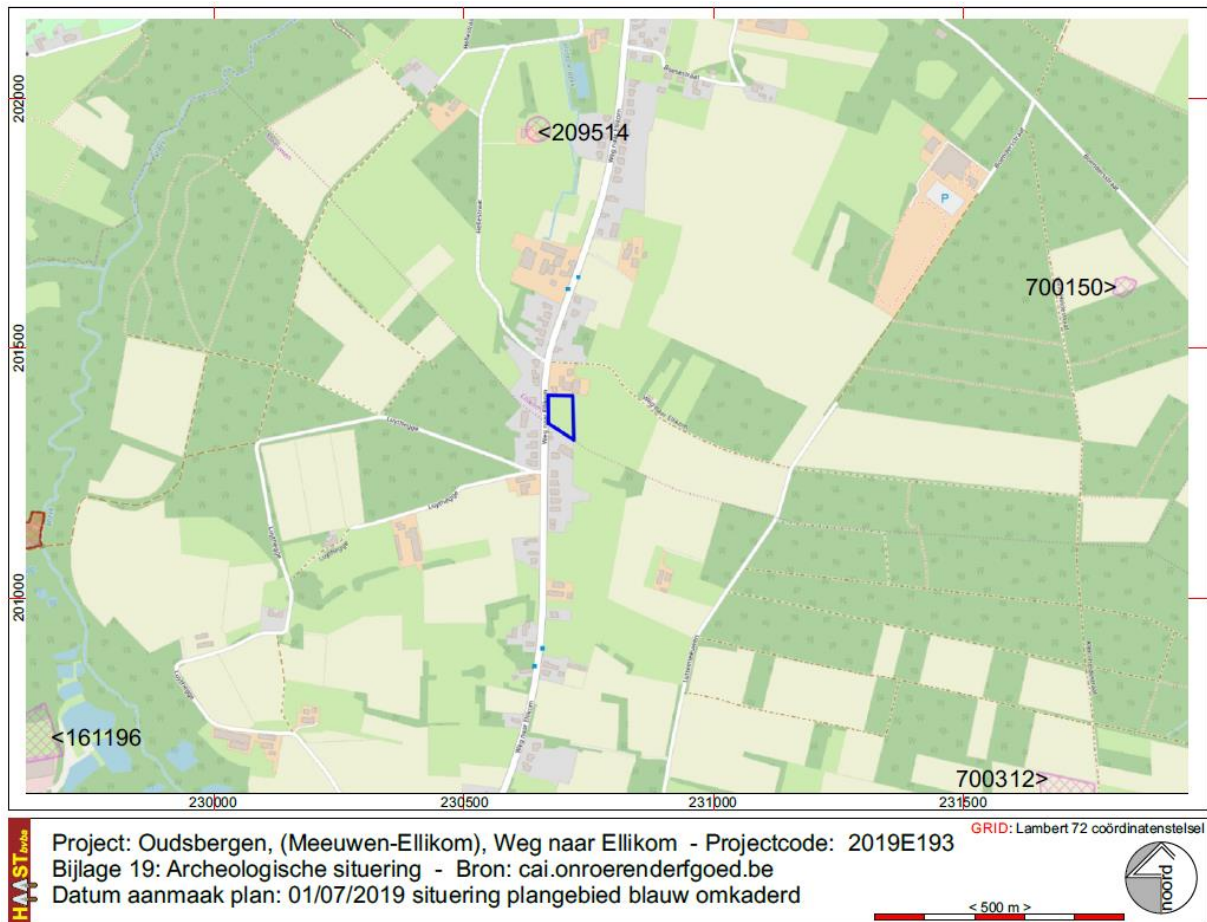

Fig. 21: Situering van het projectgebied op de cai-kaart 2018 ©cai.onroerendergoed.be

6. Synthese

- welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het projectgebied?

Het projectgebied blijkt tot en met de eerste helft van de 20ste eeuw een open, braakliggend stuk grond geweest te zijn dat deel uitmaakte van de heide / woeste gronden (Manselarenheide (Topografische kaart 2009) of Gemeentelijke Heide (*bruyère Communal*) Vandermaelenkaart). Pas in de loop van de 20ste eeuw wordt de grond in gebruik genomen voor landbouwdoeleinden, maar het gebruik blijft beperkt tot hooiland en soms weide.

Wat betreft de pre- en protohistorische en vroege historische perioden, prehistorie tot en met de late Middeleeuwen, zijn er in de geschreven bronnen geen aanwijzingen voor aanwezigheid van archeologische erfgoedwaarden binnen het projectgebied. We moeten ons derhalve baseren op de landschappelijke en topografische ligging ervan.

Wat betreft prehistorie en protohistorie ligt het terrein topografisch vrij gunstig op een van oost naar west licht dalend, relatief droog terrein, maar ook ongunstig want op redelijk verre afstand van (stromend) water; de Abeek stroomt op 900 m afstand ten westen van het projectgebied en de bron van de verder noordwaarts stromende Vlasroterbeek ligt op meer dan 300 meter ten noorden van het projectgebied. De verwachting naar steentijdvondsten kan derhalve als laag tot onbestaande ingeschat worden gelet op de grote afstand tot waterbronnen.

Naar protohistorische en vroeg-historische perioden, metaaltijden tot en met de late Middeleeuwen, is de verwachting ook matig in te schatten omwille van de landschappelijke ligging van het projectgebied. De dichtsbijzijnde bron voor water is de Vlasroterbeek, gelegen op ca. 300 m ten noorden van het terrein. Bovendien ligt het terrein niet vlak, maar eerder licht hellend naar het oosten en zou men eerder sporen van bewoning verwachten op de iets oostelijker gelegen vlakke hoogte of in het dal aan de rand van de beken. De mogelijkheid bestaat natuurlijk altijd dat er sporen van off-site fenomenen worden aangetroffen of een geïsoleerde afvalkuil zoals bijvoorbeeld in Overpelt – Bleekveldstraat¹ en Meeuwen – Hoogstraat/Kruisstraat². Sporen uit deze perioden zijn niet volledig uit te sluiten ook omwille van de relatieve nabijheid van sporen van een Celtic Field en begrafenisstructuren uit de Late Bronstijd / Vroege IJzertijd.

Naar sporen uit de Nieuwe Tijd en Nieuwste Tijd, 16de – 19de eeuw is de verwachting dan weer zeer laag aangezien de historische kaarten geen enkele indicatie opleverden van enige vorm van bebouwing op het terrein. Pas vanaf de 20ste eeuw wordt het terrein onttrokken aan de heide en gebruikt voor landbouwdoeleinden.

- welke evolutie kende het landschap van het projectgebied?

Het landschap evolueerde pas in de 20ste eeuw van een schraal zanderig heidelandschap naar akkergebied ongeveer centraal tussen de dorpskernen van Meeuwen en Ellikom. Momenteel ligt het gebied in de periferie van een uitdeinende vorm van lintbebouwing met voornamelijk vrijstaande woningen met relatief grote tuinen.

- welke evolutie kende het gebruik van het terrein?

De evolutie van het gebruik van het terrein is vrij eenvoudig. Er zijn pas echt aanwijzingen voor gebruik van de grond vanaf (het midden van) de 20ste eeuw wanneer het perceel in gebruik genomen wordt voor landbouwdoeleinden als hooiland en weide.

- wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Mocht er nog bodemarchief aanwezig zijn dan zullen de bouwwerken, bouwen van woningen, definitief vernietigend zijn voor eventuele archeologische sporen/relicten, met name en vooral op het kadastrale perceel 169c5.

Verstoorde zones:

Er zijn niet direct aanwijzingen voor ernstige verstoringen binnen het projectgebied. De aanleg van een mestkuil of voederkuil in de noordoostelijke hoek van het terrein is de enige verstoring die binnen het projectgebied kan aangeduid worden.

¹ VAN DE KONIJNENBURG, R. en DONDEYNE, S., (2012) Archeologische opgraving site: Overpelt - Ringlaan / Veldstraat / Bleekveldstraat: eindverslag, HAAST-rapport 2012-08, Bree

² VAN DE KONIJNENBURG, R. en JANSSEN, J., 2017, Meeuwen-Gruitrode, Hoogstraat/Kruisstraat), Archeologienota na proefsleuvenonderzoek, HAAST-rapport 2017-34, Bree, D/2017/12654/34 (<https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/3824>)

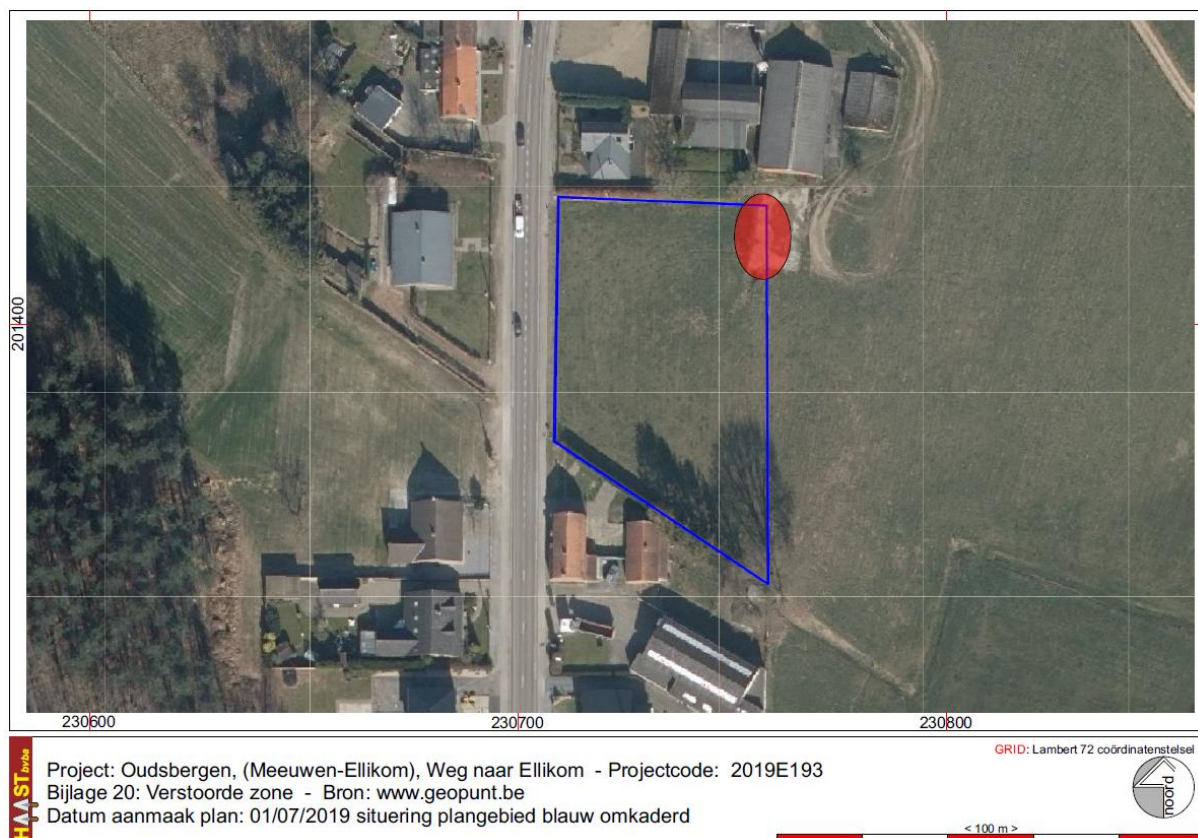

Fig. 22: Verstoorde zones binnen het projectgebied.

Een afweging van de methodes voor verder archeologisch onderzoek en archeologische evaluatie van het projectgebied:

De beschikbare methodes binnen een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, veldkartering, landschappelijk booronderzoek en geofysisch onderzoek zullen geen resultaten opleveren die kunnen opwegen tegen de kosten die ermee gepaard gaan:

Geofysisch onderzoek spoort weliswaar anomalieën in de bodem op maar aangezien er geen structuren in harde materialen, baksteen, natuursteen, verwacht worden zal dit eerder moeilijk interpreteerbare sporen opleveren die enkel geïnterpreteerd of gedetermineerd kunnen worden door een ondersteunende ingreep in de bodem. Bovendien is deze methode duur en zullen de resultaten niet opwegen tegen de kosten, ook gelet op de beperkte beschikbare ruimte om dergelijk onderzoek uit te voeren.

Veldkartering: gelet op de begroeiing binnen het projectgebied is deze methode niet bruikbaar.

Landschappelijk bodemonderzoek is wenselijk om na te gaan in hoeverre de oorspronkelijke bodemopbouw bewaard gebleven is, hetzij eventueel geschonden. Er zijn echter geen indicaties voor mogelijke verstoringen en daarom kan een landschappelijk bodemonderzoek, registratie en studie van de bodemopbouw binnen het projectgebied, beter gekoppeld worden aan een proefsleuvenonderzoek.

Verkennd/waarderend archeologisch booronderzoek: er zijn geen directe indicaties voor het mogelijk aantreffen van prehistorische artefacten, zelfs eerder aanwijzingen die laten vermoeden dat steentijdsites niet op het terrein zullen worden aangetroffen.

Proefsleuven: via het programma van maatregelen zal als vervolgtraject een archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem worden voorgesteld doormiddel van een proefsleuvenonderzoek om het projectgebied archeologisch alsnog te kunnen waarderen.

7. Advies:

Ondanks voorgaande waaruit blijkt dat de archeologische verwachting om verschillende redenen matig moet ingeschat worden, zal via het programma van maatregelen toch aanbevolen worden om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren om zo het terrein archeologisch te kunnen evalueren en waarderen. Mogelijk worden er sporen aangetroffen van bewoning of van off site fenomenen uit de protohistorie of vroeg-historische perioden. Ondanks de afstand tot water ligt het terrein op de rand van een relatief droge zandrug, mogelijk geografisch niet zo gunstig als vestigingsplaats voor (semi-)nomadische familiegroepen, wel gunstig om de grond te gebruiken als landbouwgrond. De aanwezigheid van Celtic Fields en grafstructuren in de omgeving bewijst dat in de Late Bronstijd / Vroege IJzertijd mensen in de streek actief waren. Bovendien, toevalsvondsten zijn nooit uit te sluiten.

Beschrijving van de aanpak

Het proefsleuvenonderzoek met ingreep in de bodem dient uit te worden gevoerd als een standaard proefsleuvenonderzoek met ononderbroken 2 m brede parallelle proefsleuven oost – west georiënteerd meegaand met de lichte daling van het terrein en ongeveer haaks op de stroomrichting van de Abeek. 2 m brede proefsleuven geven het beste resultaat om de verstoringen vast te stellen, af te bakenen en te determineren.

Door ze in te planten op een onderlinge afstand van maximaal 15 m wordt meteen gebiedsdekkend gewerkt en kan gemakkelijk 10% van het terrein onderzocht worden zoals bepaald in de Code van goede Praktijk. Aanvullend, om minimaal 12,50% van het terrein te onderzoeken, worden kijkvensters of volgvensters aangelegd indien sporen aangetroffen worden. De kijk- en/of volgvensters worden aangelegd om een beter inzicht te krijgen in de onderlinge samenhang van sporen, indien er aangetroffen worden, om een duidelijke afbakening te kunnen maken voor een eventueel vervolgonderzoek indien toch waardevolle sporen zouden aangetroffen worden of om de schijnbare afwezigheid van sporen te verifiëren.

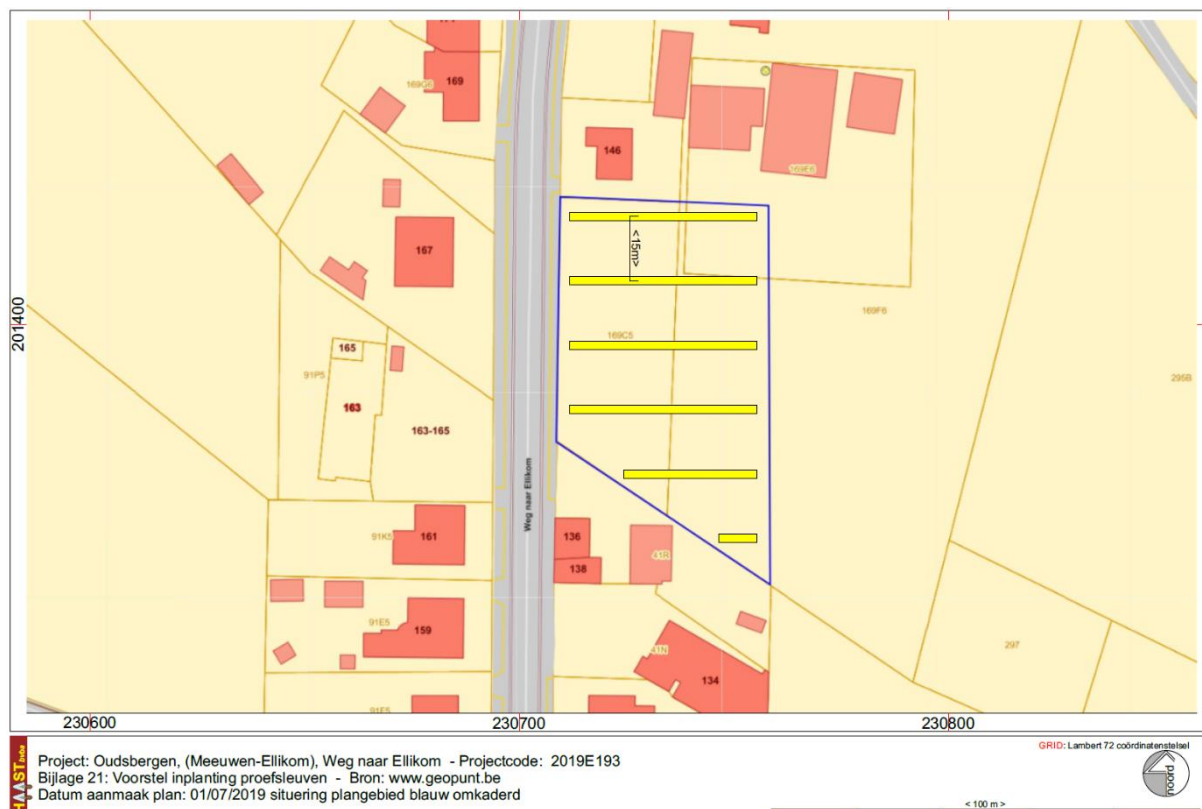

Fig. 23: Voorstel van inplanting van de proefsleuven

8. Samenvattingen

Samenvatting gespecialiseerd publiek

Zie punt 6 en 7

Samenvatting niet-gespecialiseerd publiek

Aan de Weg naar Ellikom in Oudsbergen, deelgemeente Ellikom-Meeuwen, wensen de eigenaar van een aantal kadastrale percelen hun gronden te verkavelen in 4 bouwloten. Het bureauonderzoek als archeologische voorstudie heeft geen resultaten opgeleverd wa betreft de archeologische waarde van het projectgebied tenzij het eit dat de ligging geografisch en topografisch als vrij gunstig mag beschouwd worden, misschien niet direct voor nederzettingen, dan wel voor het gebruik van de gronden als landbouwgrond. in de (wijde) omgeving zijn sporen van grafstructuren en celtic Fields aangetroffen; sporen uit de Late bronstijd / Vroege IJzertijd (1000 – 650 v. Chr.). mogelijk kunnen binnen het projectgebied sporen van landbouwactiviteit uit die perioden aangetroffen worden. Geheel uit te sluiten kan dat niet op basis van de gegevens uit het bureauonderzoek. Daarom wordt via bijgevoegd programma van maatregelen aanbevolen het terrein verder te evalueren doormiddel van een archeologisch proefsleuvenonderzoek.

9. Bibliografie en bronnen

Uitgegeven Bronnen

DONDEYNE, S., VANIERSCHOT, L., LANGOHR, R., VAN RANST, E. en DECKERS, J., De grote bodemgroepen van Vlaanderen: Kenmerken van de "Reference Soil Groups" volgens het internationale classificatiesysteem World Reference Base, KU Leuven & Universiteit Gent in opdracht van Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen, 2015.

Haneca, K., S. Debruyne, S. Vanhoutte & A. Eryvynck. 2016. Onderzoeksrapport - archeologisch onderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. Agentschap Onroerend Erfgoed. Brussel.

VAN RANST, E. en SYS, C., 2000, Eénduidige legende van de digitale bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1:20000). VLM

BAUWENS-LESENNE, M. (1968) Oudheidkundige repertoria VIII, Bibliografisch repertorium van de oudheidkundige vondsten in Limburg, behoudens Tongeren-Koninksem (vanaf de vroegste tijden tot de Noormannen), Brussel

Digitale Bronnen

Geraadpleegde websites:

Kadastrale gegevens: http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE

De Centraal Archeologische Inventaris

www.geopunt.be en www.cartesius.be voor de historische kaarten en luchtfoto's

www.onroerenderfgoed.be

loket.onroerenderfgoed.be

https://archeologieinnderland.nl/sites/default/files/map_attachments/Verantwoording%20archeo%20verwachtingskaart.pdf

10. Lijst van de figuren

Coverfoto: Luchtfoto, opname 2018 © geopunt.be

Fig. 1: Bounding Box

Fig. 2: Kadastraal uittreksel dd. 01/07/2019 © cadgis viewer

Fig. 3: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart 1/10.000. © NGI & cartoweb

Fig. 4: Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto's, opnamejaren 1971 en 2012. © Geopunt.be

Fig. 5: georeferentieerd verkavelingsplan © LHE landmeters

Fig. 6: verkavelingsplan zoals aangereikt © LHE landmeters

Fig. 7: verkavelingsplan, detail met de oppervlaktes per bouwlot

Fig. 8: foto's van het terrein in zijn huidige toestand, opnames dd 29/06/2019 en luchtfoto, opname winter 2018

Fig. 9: Bodemkaart van België © geopunt.be

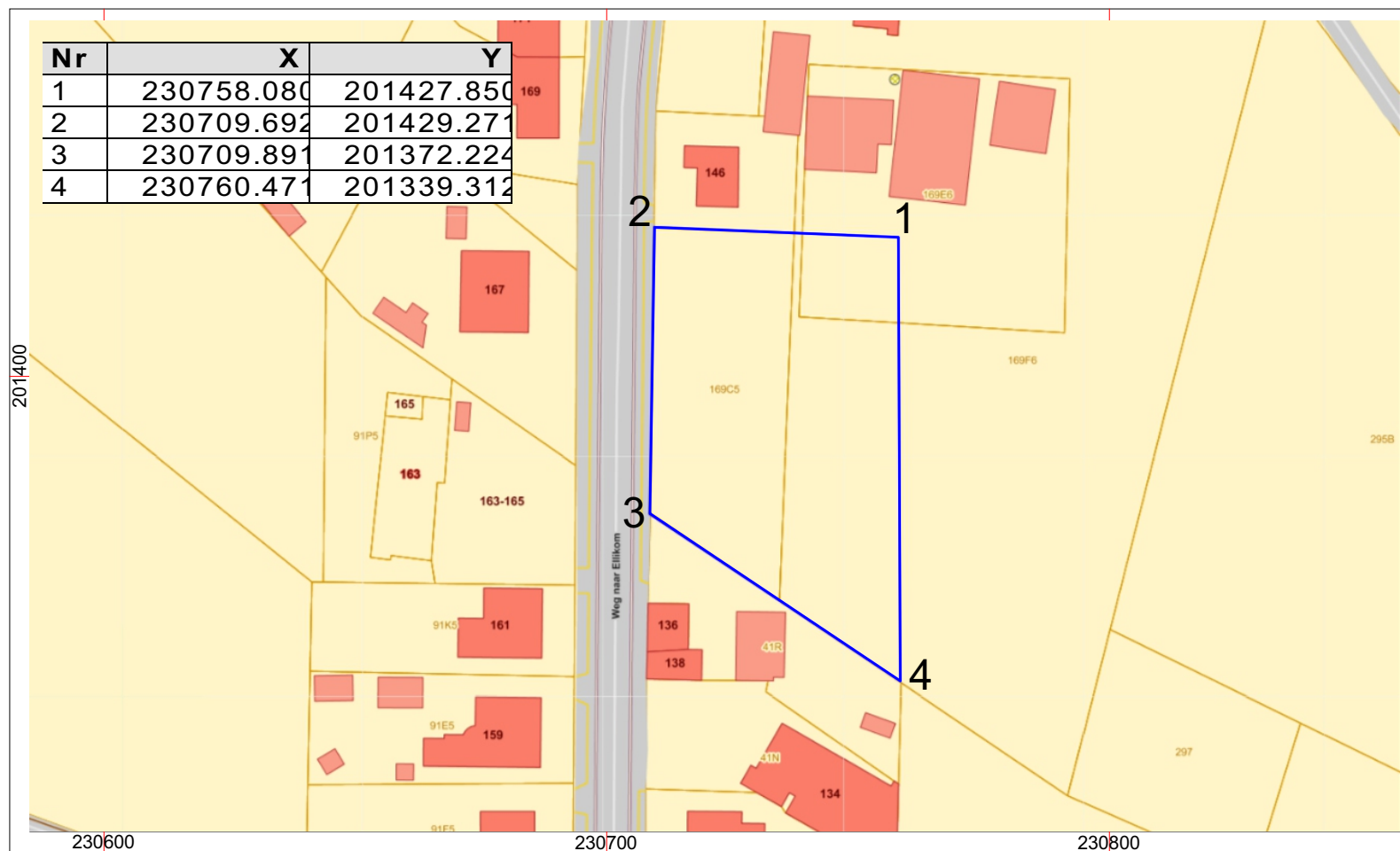
Fig. 10: Bodemkaart van België volgens de WRB © geopunt.be

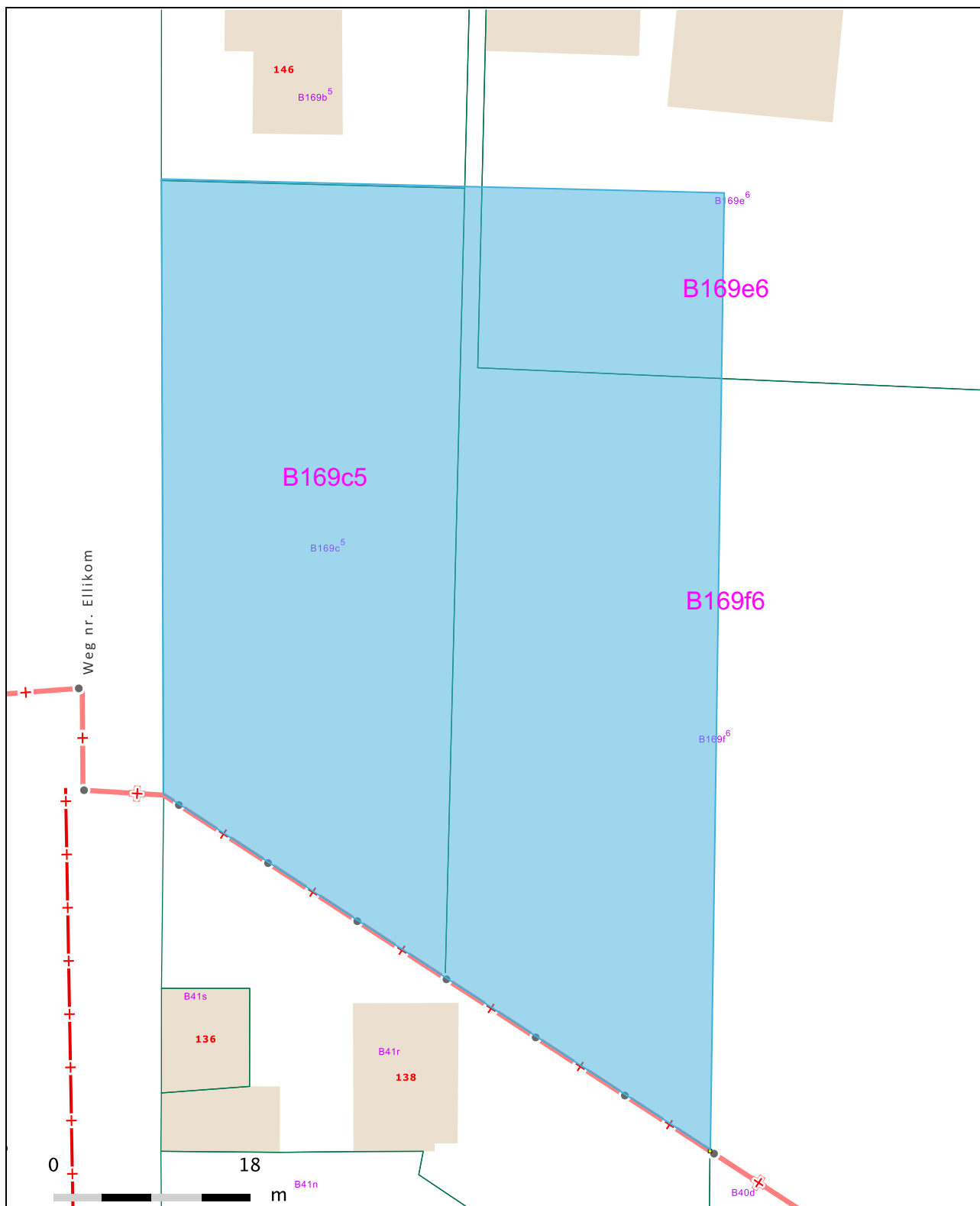
Fig. 11: Digitaal Hoogtemodel, terreinmodel 1m en hoogteprofielen © geopunt.be
 Fig. 12: digitaal hoogtemodel, terreinmodel 1 m op projectgebiedschaal © geopunt.be
 Fig. 13: Hydrografische situering van het projectgebied © geopunt.be
 Fig. 14: tertiairgeologische kaart met situering van het projectgebied © geopunt.be
 Fig. 15: Situering van het projectgebied op de quartairgeologische kaart © geopunt.be
 Fig. 16: Situering van het projectgebied op de bodembedekkingskaart uit 2012 © geopunt.be
 Fig. 17: Situering van het projectgebied op de Ferrariskaart (1771-1776) © geopunt.be
 Fig. 18: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (1845) © geopunt.be
 Fig. 19: Situering van het projectgebied op de Vandermaelenkaart (1854) © geopunt.be
 Fig. 20: Situering van het projectgebied op de luchtfoto's, opnamejaren 1971, 1988, 2012 en 2018 © geopunt.be
 Fig. 21: Situering van het projectgebied op de cai-kaart 2018 © cai.onroerendergoed.be
 Fig. 22: Verstoorde zones binnen het projectgebied.
 Fig. 23: Voorstel van inplanting van de proefsleuven

11. Lijst van de plannen (bijlagen)

plannr	Type plan	onderwerp	Analoog/digitaal	datum
1	Plan	Bounding Box	Digitaal	2019
2	Kaart	Kadasterplan	Digitaal	01/07/2019
3	Kaart	Topografische kaart	Digitaal	2009
4	Plan	verkavelingsplan, georeferereerd	Digitaal	2019
5	Plan	Verkavelingsplan zoals aangereikt	Digitaal	2019
6	Kaart	Digitaal Hoogtemodel op projectgebiedschaal	Digitaal	2019
7	Kaart	Multidirectionele Hill Shade, terreinmodel 0,25 m	Digitaal	2019
8	Kaart	Digitaal Hoogtemodel op macroschaal	Digitaal	2019
9	Kaart	Hydrografie van de streek	Digitaal	2019
10	Kaart	Tertiairgeologische kaart	Digitaal	2019
11	Kaart	Quartairgeologische kaart	Digitaal	2019
12	Kaart	Bodemkaart van België	Analoog	19..
13	Kaart	Bodemkaart volgens de WRB	Digitaal	2014
14	Kaart	Bodembedekkingsbestand 2012	Digitaal	2012
15	Kaart	Ferrariskaart	Analoog	1771-1776
16	Kaart	Atlas der Buurtwegen	Analoog	1845
17	Kaart	Vandermaelenkaart	Analoog	1854
18	Luchtfoto's	Opnames 1971, 1988, 2012, 2018	Digitaal	1971 – 2018
19	Kaart	Centraal Archeologische kaart	Digitaal	2019
20	Plan	Verstoorde zone	Digitaal	2019
21	Plan	Voorstel inplanting proefsleuven	Digitaal	2019

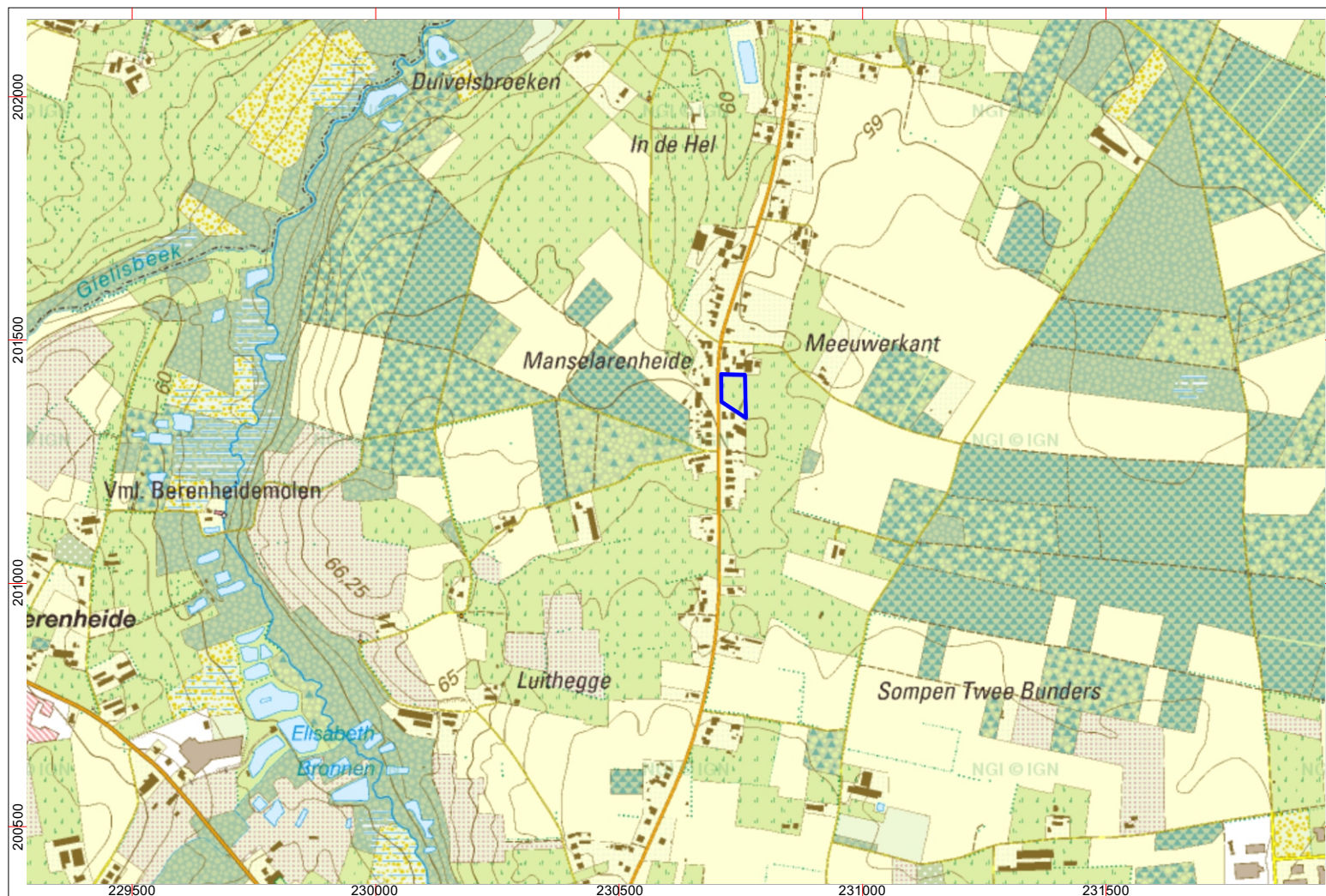
Nr	X	Y
1	230758.080	201427.850
2	230709.692	201429.271
3	230709.891	201372.224
4	230760.471	201339.312

© 01/07/2019 - De AAPD is de auteur van het kadastraal percelenplan en de producent van de databank waarin deze gegevens zijn opgenomen en geniet de intellectuele eigendomsrechten opgenomen in de Auteurswet en de Databankenwet. Vanaf 01/01/2018 worden de gebouwen op het kadastraal percelenplan geleidelijk vervangen door een dataset beheerd door de gewesten. De AAPD zal dan niet langer verantwoordelijk zijn voor de voorstelling van de gebouwen op het kadastraal percelenplan.
oppervlakte: 3033 m² (optelsom van de oppervlaktes van de te realiseren bouwloten)

GEMEENTE OUDSBERGEN 3e Afdeling (Ellikom)

Sectie B Nrs. 169/C5.

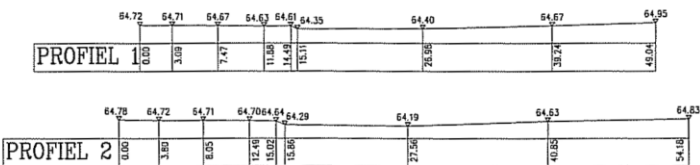
GRAFISCHE VERKAVELING: Juiste maten en oppervlakten bij afpaling conform Art.3 , wet van 11 mei 2003

LOT1: ex Nr.169/C5: 10a45ca.

LOT2: ex Nr.169/C5: 05a52ca.

LOT3: ex Nr.169/C5: 07a19ca.

LOT4: ex Nr.169/C5: 07a17ca.

Coördinatentabel

NR	X	Y	
7	230751.487	201429.355	NGP
8	230751.788	201412.639	NGP
9	230752.094	201395.640	NGP
10	230752.328	201382.641	NGP
11	230753.035	201343.312	NGP
12	230709.809	201372.703	NGP
13	230709.788	201382.373	NGP
14	230709.706	201395.373	NGP
15	230709.598	201412.373	NGP
16	230709.489	201429.704	NGP
20	230709.672	201354.388	hh

LEESWIJZER:

- IP Inspectieput
- VP Verlichtingspaal
- Electriciteitskast
- Merkteken electriciteit
- Merkteken waterleiding
- Brandkraan
- Straatkolk
- Kast TV
- Draadafsluiting
- Betonplaten
- Haag
- Koolwaterstofverharding
- Betonklinkers
- Betonverharding
- Paalsteen
- Loofboom
- Naaldboom
- Bestaand gebouw
- Ontworpen gebouw
- hoofdbouw
- achterbouw

Referentienummer Kadaster :

SCHAAL : 1/500

Bree : 18-02-2019

Getekend : TDV

Dossier : 17372B/2019

De gezwoeren Landmeter-expert

beëdigd door de Rechtbank van eerste aanleg te Hasselt 27/02/1979.

Ingeschreven op het Tableau van de Federale Raden van de Landmeters-Experten LAN 040215.

E. Essers

LHE bvba
Landmeters

Houben & Essers

Gerdingerpoort 6

3960 Bree

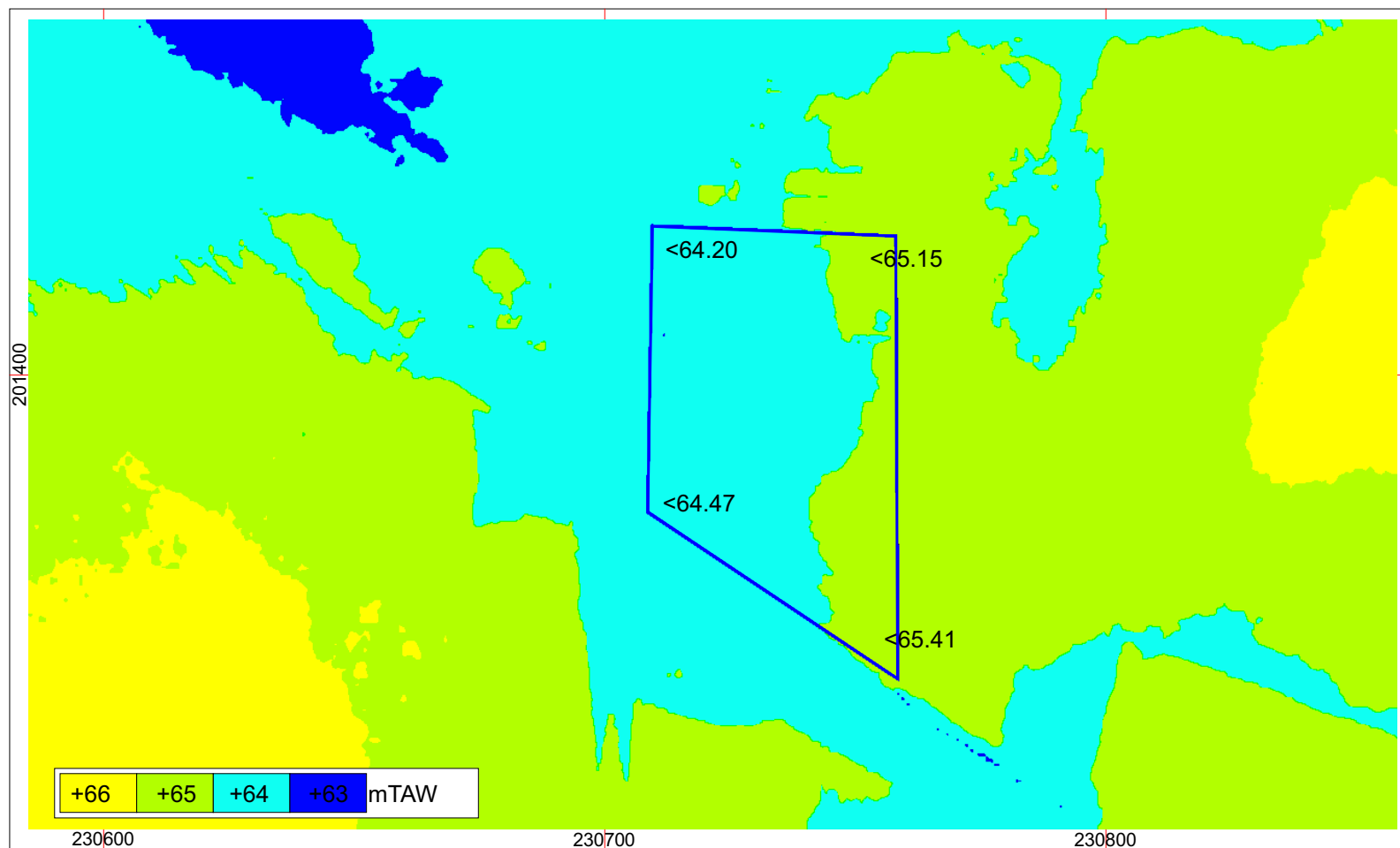
Tel. 089/46.42.42

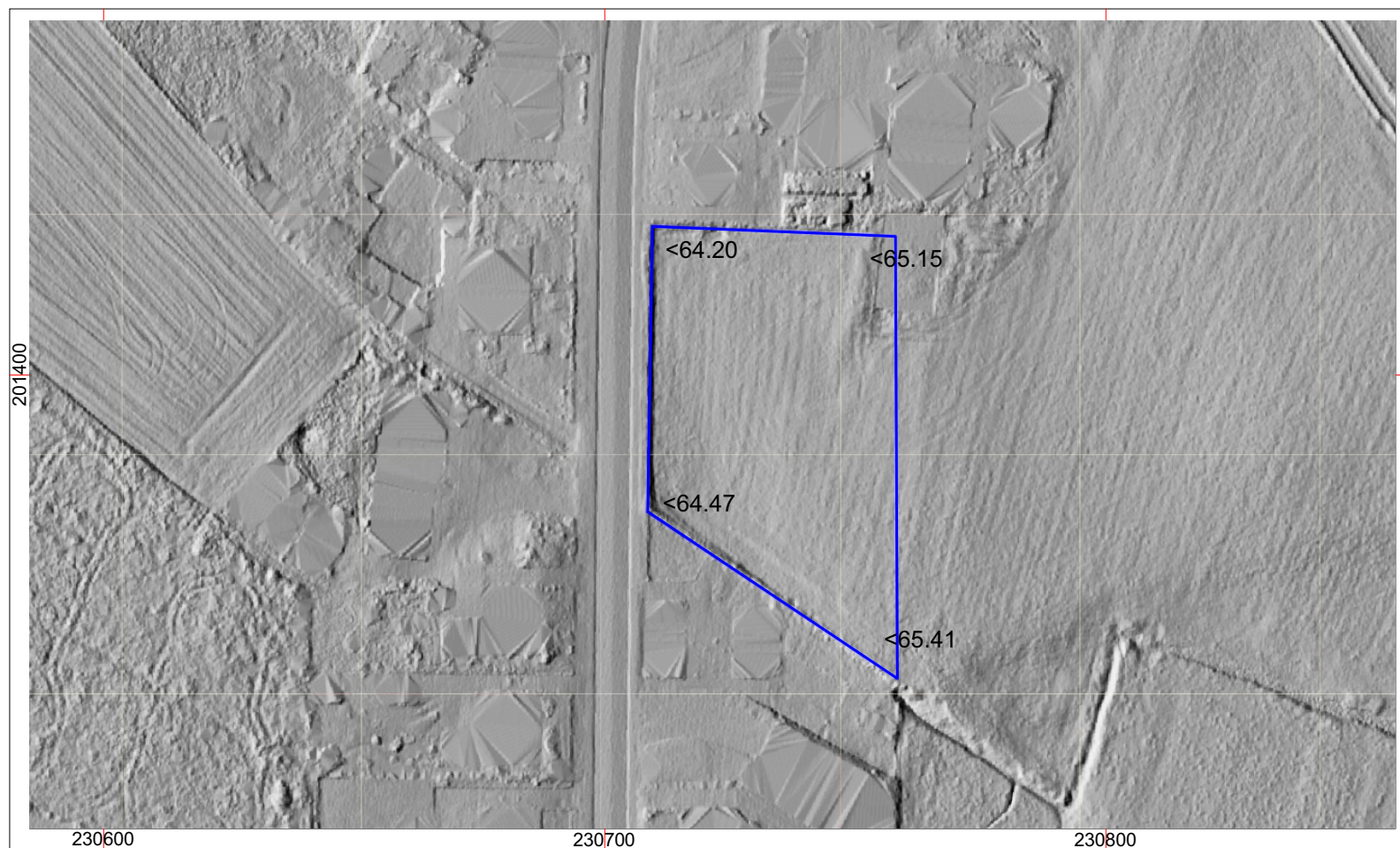
Fax. 089/47.30.30

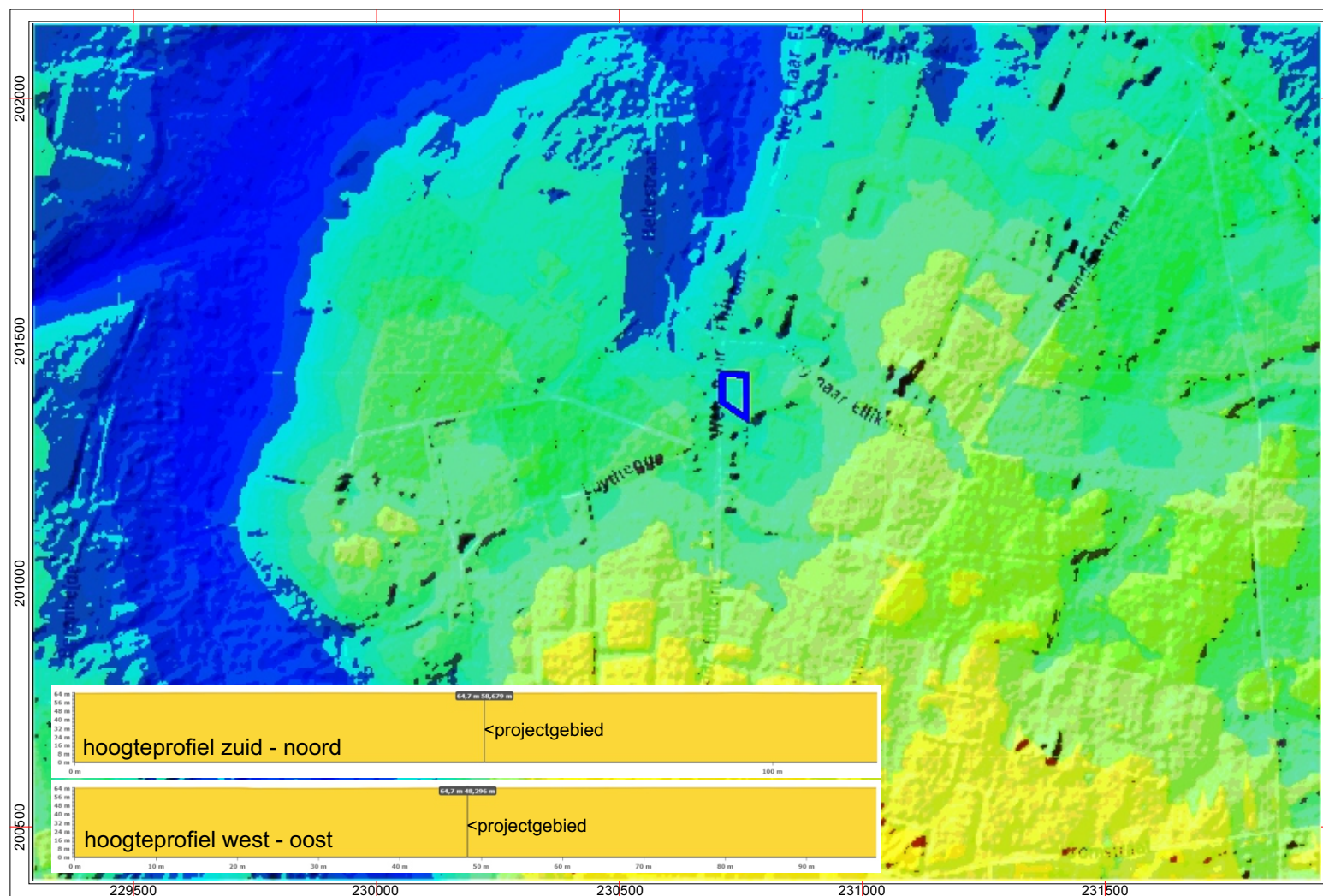
edmond.essers@lhe.be

Ik waarborg enkel door mij ondertekende plannen

Project: Oudsbergen, (Meeuwen-Ellikom), Weg naar Ellikom - Projectcode: 2019E193
Bijlage 05: Verkavelingsplan zoals aangereikt - Bron: LHE Landmeters
Datum aanmaak plan: 01/07/2019 situering plangebied blauw omkaderd

Project: Oudsbergen, (Meeuwen-Ellikom), Weg naar Ellikom - Projectcode: 2019E193
 Bijlage 08: Digitaal hoogtemodel, terreinmodel 1 m op macroschaal - Bron: www.geopunt.be
 Datum aanmaak plan: 01/07/2019 situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 1000 m >

